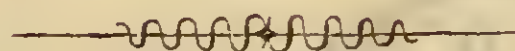

3 1761 07432826 1

Huldrebakken.

Sangspil paa rimede Vers i een Act

af

Erik Bøgh.

Kjøbenhavn.
Forlagt af C. C. Løse & Delbanco.
Thieles Bogtrykkeri.
1852.

Forfatteren forbeholder sig Ret til at nægte eller tillade Stykkets Opførelse paa Provindstheatrene.

Huldrebakken,

Sangspil paa rimede Vers i een Act

af

Erik Bøgh.

Personer.

Gunnar.		
Britta, hans Datter.		
Joran.	Bonderfolk.	
Haakan.		
Lisa.		
Karin.		
Axel Malmskjold, Baron.		
Carl Wærn, Maler.		Rejsende.
Gustav Holmeen, Particulier.		

Dalkarle og Dalkullar.

(Handlingen foregaaer i Dalarne i Sverrig.)

Scenen forestiller en Plads paa Fjeldet. I Baggrunden gaaer en Fjeldkløft tversover Scenen. Tilhøjre sees Taget af en forfalden Vandmølle rage op af Kløften. Bag denne en Fjeldsti. Klipper og Grantræer paa begge Sider.

Første Scene.

Dalkarle og **Dalkullar** dandse Ringdands. Midt i Kredsen dandser **Lisa** med en Karl. **Haakan** dandser i Kredsen mellem de Øvrige.

Sang Nr. 1.

Chor af Dandsende.

Og nu har Svenden sin Sorg forvundet,
Sin Allerkjæreste har han fundet.
Nu er hele Skoven sprunget ud
For at hilse paa den fagre Brud.
Gamle og Unge!
For Brud og Brudgom vil vi sjunge,
Sjunge og hoppe
Fra Sol gaaer ned, til den er oppe.

(Karlen, som har dandset med Lisa, træder ud i Kredsen, som langsomt bevæger sig til modsat Side.)

Lisa.

Jeg gik i Skov, og jeg gik i Enge,
Jeg gik saa ene, jeg gik saa længe,
Jeg søgte fjærnt, og jeg søgte nær,
Jeg søgte Vennen, som jeg har kjær.

Karlene.

(idet de dandse i Kreds om Lisa).

Og hør Du Jomfru saa fiin og fager,
See her er Vennen, som Dig behager,
See her er den, som Din Hu staaer til,
See her er Svende med Sang og Spil.

(Lisa vælger Haakan mellem Dandserne, og Dandsen fortsættes som under første Strophe.

Chor.

Nu har skjøn Jomfru sin Sorg forvundet,
Sin Allerkjæreste har hun funnet,
Nu er hele Skoven sprunget ud,
For at hilse paa den fagre Brud.
Gamle og Unge!
For Brud og Brudgom vil vi sjunge,
Sjunge og hoppe
Fra Sol gaaer ned, til den er oppe.

Haakan.

(træder ud af Kredsen).

Lad det nu være nok for denne Gang,
Den Ringdands bliver dog tilsidst for lang!

Lisa.

Ja, Haakan Spillemand, det er paatide
At holde op med Legen. Jeg kan vide,
At Du har kjedet Dig den hele Qveld.

Haakan.

Og hvorfor det?

Lisa.

Jo det har gode Skjel,
Hun er her ikke! —

Haakan.

Hvem?

Lisa.

Ih nu — den Lille...
Hvad er det Britta hedder? — Maa jeg drille
Dig lidt i Aften .. Maa jeg Haakan .. Hvad?

Haakan.

Det kan Du ikke! —

Lisa.

Nej, Du bliver glad,
Saasnart jeg nævner hende. Det er rigtigt!
Men skjul Din Kjærlighed lidt meer forsigtigt!
Forleden da Du spillede til Dands
Derhjemme, gik Du jo fra Sind og Sands,

Saasnart hun satte Foden ind i Stuen.
Du hverken tænkte, hørte eller saae,
Men spilled vildt, saa Dandsen gik istaa.
Jeg troer, at Nøkken selv fik fat i Buen.

Haakan.

Nævn ikke Nøkken her paa dette Sted,
Husk paa, at Elven løber tæt herved,
Og Ham dernede huer Spøg kun ilde,
Især paa denne Tid, nu er det silde
Midsommersaften og en Torsdagsqveld,
Og Huldrebakken er et farligt Fjeld.

Lisa.

Ja Du har Ret — og hvis jeg lod mig skræmme
Med Nøkken, kunde jeg maaskee forglemme
At tale om det Andet. Stakkels Ven!
Jeg kunde gjerne skræmme Dig igjen,
Ifald jeg vilde.

Haakan.

— Og det lod sig gjøre.

Lisa.

Nu lad mig see, hvor roligt Du kan høre,
At Joran Hult idag er kommen hjem
Fra Stockholm.

Haakan (urolig).

Jøran — Jøran — Siig mig, hvem
Har sagt Dig det?

Lisa.

Ih, det har Britta sagt.

Haakan.

Har Britta?

Lisa.

Britta! — Tag Dig vel iagt!
Jeg troer, at Britta staaer i større Fare
For Jøran end for Nøkken.

Haakan.

Siig mig bare ...

Lisa.

Giv Tid! — Ifald jeg nu fortalte Nyt,
Saa blev Du strax forvirret og forknyt
Og spilled vildt til Dandsen hele Tiden.
Nej giv os nu en lystig Polstdands! Siden
Skal jeg fortælle baade Løst og Fast.

Haakan.

Men søde Lisa!

Lisa.

Tag nu i en Hast
Din Fiolin.

Haakan.

Men søde, lille, rare,
Velsignede ....

Lisa.

Lad det nu ikke vare
For længe, for Du føjer mig. Du veed,
Hvis „søde lille Lisa" bliver vred,
Saa vil Du ikke faae et Ord at vide.

Haakan.

Jeg følger Dig! (afsides) Jeg seer, det er paatide.

(Henter Fiolinen, der har ligget paa en Steenblok, og stemmer den).

Naa Karle! Hvis I nu har Lyst, saa kom,
Og I skal faae en ægte svensk Svingom.

Lisa.

Men det er altfor snævert her paa Pletten,
Lad os gaae ned til Sletten,

Alle.

Ja til Sletten.

(Haakan spiller en Polskdands, de Andre tage hinanden i Haanden og dandse ud tilhøjre. Dandsen taber sig i det Fjærne, og Musiken gaaer over til følgende Sang.)

Anden Scene.

Axel Malmskjold, Carl Wærn, Gustav Holmeen, rejseklædte. Carl har stort sort Skjæg, Straahat, udslaaet Skjortekrave, rød Blouse og en Botaniseerkasse paa Ryggen. Axel Jægerdragt og Jagttaske. Gustav lys Sommerfrakke og Beenklæder, Tornyster og Rejsetaske.)

Sang Nr. 2.

Trio.

Saa vandre vi atter med flygtige Fjed
Til fremmede Bjerge og Dale afsted.
Vi komme med Sang, og med Sang vi bortdrage,
Kun venlige Minder vi lade tilbage.

Fra Hjemmet og al dets Bekymring vi drog,
Og sejrende frem gaaer vort lystige Tog
Hver Dal er et vinkende, ubekjendt Rige,
Hvert Fjeld er en Throne, som stolt vi bestige.

Carl.

Som Fortidens vandrende Riddere vi
Paa Eventyr drage ad vildsomme Sti.
I Skoven vi gjæste den yndige Huldre
Og Nokken ved Elven, hvor Fosserne buldre.

Didhen hvor den venlige Dalkulla boer,
Vi vide at finde det enlige Spor,
Og hvilende trygt i den gjæstfrie Hytte
Til hendes vemodige Sange vi lytte.

Axel.

Men kort er vor Hvile i Dal og paa Fjeld,
Vort Løsen er „Fremad“, vor Hilsen „Farvel“.

Trio.

Saa vandre vi atter med flygtige Fjed
Til fremmede Bjerge og Dale afsted,
Vi komme med Sang, og med Sang vi bortdrage,
Kun venlige Minder vi lade tilbage.

Axel.

Men hvad er dette! Har jeg været her
Engang i Drømme for? Den Mølle der
Og denne Kløft — og Stien — disse Buske
Ved Fossens Bred — Det Hele kan jeg huske,
At jeg har seet!

Gustav.

Mærkværdigt nok! Jeg gaaer
Og tænker paa det samme.

Axel.

Nu forstaaer
Jeg hele Sammenhængen. Vi har begge
Havt samme Udsigt inden fire Vægge.
Det var i Vinter foran Staffeliet
I Wærns Atelier.

Gustav.

Ah! — Maleriet,

Som Kongen kjøbte! Saa er dette Fjeld
Jo Huldrebakken! —

Carl.

Rigtigt! Og iqveld
Er det St. Hansdagsaften — just den rette
Udkaarne Tid til at besøge dette
Vidunderlige Sted.

Gustav.

Her er maaskee
Et lille Bloksbjerg, skal man faae at see.

Carl.

Et Bloksbjerg — nej! Men har Du Lyst at vide
Din Fremtid, kan Du blot ved Midnatstide
Gaae op paa Fjeldet, lægge Dig til Ro
Og slumre ind. — Ifald Du da kan troe
Det gamle Sagn, saa seer Du strax i Drømme
En dejlig Mø, der nærmer sig med ømme,
Undseelige Blik, og det er Den,
Som Skjæbnen har bestemt for Dig, min Ven.

Gustav.

En dejlig Mø!

Carl.

Det lod sig ogsaa tænke,
Der kom en velconditioneret Enke.

Man kan jo ikke vide det! Som sagt:
Det bliver Den, som Skjæbnens dunkle Magt
Paa Dine Vegne har søgt ud i Vrimlen, —
Thi Ægteskaber sluttes jo i Himlen.

Axel (assides).

I Himlen — ja — det er en Trøst for Den,
Der skulde komme did som Pebersvend.

Carl.

Vi blive altsaa her? —

.Gustav.

Javist, jeg stemmer ...

Carl.

Tys, tys min kjære Gustav, Du forglemmer,
At Adlen stemmer først i alle Sager.
Altsaa Friherre Malmskjøld! — Hvad behager?

Axel (adspredt).

Jeg sagde Ingenting.

Carl.

Nej ganske vist,
Og det er netop det, der er saa trist.
Du staaer i Tanker — Tænk nu ikke mere
Paa Karin!

Axel.

Lad den stakkels Karin være
I Fred. Hun er for længe siden glemt.

Gustav.

Men Karin — Karin — det er nu bestemt
Den tolvte Gang, at Wærn har talt om hende.
Fortæl mig, bedste Malmskjold, hvem er denne
Mærkværdige Person —

Axel.

Det skal jeg sige
Dem strax, Holmeen! Det var en fattig Pige
Fra Dalarne, som i sin Barndom drog
Til Stockholm, hvor min gamle Tante tog
Den Lille til sig, næsten som sin Egen.
Først var vi Legesødskende, men Legen
Blev snart alvorlig. Hun blev stor og smuk —
Jeg maa endnu bekjende med et Suk,
Det var en dejlig Pige.

Carl.

Ganske vist!
Og Dejligheden blev saa stor tilsidst,
At Axel meer end een Gang fik isinde
At gjøre Pigen til Friherreinde,
Til megen Harme for sin høje Slægt.

Men Skjæbnen tog ham i sin Varetægt.
En herlig Morgen var den smukke Pige
Forsvunden. Onde Tunger vilde sige,
At det var med en Russer, hun løb bort.

Axel.

Saaledes siger man — Det er jo haardt!
Men, som De seer, jeg finder mig deri —
Og nu er den Historie forbi.

Carl.

Nej, hvis den var forbi, saa blev Du hjemme
Og fulgte mig, men Du kan ikke glemme
Hvad Du har tabt — see det er derfor blot,
At Du og Gustav nu har gjort Complot
Og rejser bort — Jeg troer til Verdens Ende.

Axel.

Nej blot til Rom!

Carl.

Først burde Du dog kjende
Lidt mere til vort eget stolte Land.
Jeg rejste selv. Jeg saae Salernos Strand,
Valencia, Bosphorus og Rhinen med,
Og jeg forsikkrer Dig, at intet Sted
I hele vide Verden vil Du finde
Saa meget Skjønt og Herligt som herinde

Bag Klippemuren i vort gamle Nord,
Og jeg er Maler — Du kan troe mit Ord.

Axel.

Jeg troer Dig, skjøndt man hører, naar Du taler,
At Du var Svensker, førend Du blev Maler.
Men husk: vi vente os af Romerlandet
Ej noget Skjønnere, men noget Andet.

Gustav.

Ja det er netop mine Ord. I meer
End otte Dage har vi flakket her
Omkring at søge Eventyr — Men nej,
Vi mødte ikke paa den hele Vej
Saa meget som en lumpen Bjørneunge.
Og her! Her gaaer jeg nu med denne tunge,
Forføreriske Pung, aldeles fuld
Af Penge — lutter purt og præget Guld —
Og den begynder reent ud sagt at trykke
Mig lidt. See, havde jeg endda den Lykke
At støde paa en rigtig sort Bandit,
Saa blev jeg dog maaskee min Byrde qvit
Paa en anstændig Maade.

Carl.

Herregud!

Saa det er derfor, Du vil drage ud

Af Landet. Jeg kan meget godt besørge
Dig plyndret her i Sverrig.

Gustav.

Maa jeg spørge,
Hvorledes da? —

Carl.

Det veed jeg ikke nu,
Men der er Raad for Alt. Kom blot ihu,
Det er Dit eget Ønske! —

Gustav
(viser ham spøgende en Pistol).

Vogt Dig bare! —

Carl.

Nu gjælder det saaledes blot at spare
Vor kjære Hr. Baron for den lange Vej
Til Rom —

Axel.

Jeg frygter, at det lykkes ej.

Carl.

Hvem veed! Naar jeg begynder ret at lede
I Dalen, finder jeg Dig nok dernede
En liden Karin af den gamle Sort —
Jeg mener ikke en, som løber bort,
Men en som „Liden Karin" Kongens Tærne,

Der efter Visen „lyste som en Stjerne
Blandt Pigerne" ved Dyd og Dejlighed.

Axel.

Nej Du kan spare Din Ulejlighed.
Den ene Karin var mig meer end nok.

Carl.

See, see! der kommer over Steen og Stok
En dejlig Pige dandsende. Pas paa
„En Stjerne mellem alle Piger smaa"!

(De træde tilside.)

Tredie Scene.

Britta. Carl, Axel og **Gustav,** halv skjulte.

Sang Nr. 3.

Britta.

Jeg er saa glad, saa glad, saa glad, saa inderlig glad.
Trallalalalala! Og jeg veed nok over hvad.
Bort fra de andre Piger
Sniger
Jeg mig med List,
Lad dem kun gaae og lede
Nede
I Dalen hist —
Den, som jeg søger, finder jeg heroppe.
Trallalala.

Jeg er saa glad, saa glad, saa glad, saa inderlig glad.
Joran, min Ven, er kommen hjem fra Stockholms Stad,
Snart skal jeg nu med Ære
Bære
Min Brudekrands.
Snart skal jeg nu med Glæde
Træde
Min Bryllupsdands.
Snart skal jeg hos min Hjertenskjære være.

Carl (til Axel).

Hvor hun er nydelig! Ak staa mig bi,
Mens jeg begaaer et lille Tyveri,
Træd frem og stands den muntre, lille Pige
Et Par Minuter kun, at jeg kan snige
Mig til at stjæle blot en let Contur
Af hendes Træk. (Begynder at tegne.)

Britta.

Der staaer han vist paa Luur.
Tittit! Jeg seer Dig nok.

Carl.

Tittit!

Britta.

Kom Joran! Skynd Dig, skynd Dig lidt!
Det er jo Britta. Det er mig.

Carl (til Axel).

Naa skynd Dig da!

Axel (træder frem).

Saa det er Dig,
Min smukke, lille Britta!

Britta.

Uh!
Det er jo ikke Dig.

Axel.

Hvad nu,
Er dette ikke mig? Paa Ære
Jeg troer dog neppe, det kan være
En Anden. — See engang!

Britta.

Ak nej!

Axel.

Men hvorfor vil Du gaae Din Vej?
Du seer jo nok, jeg er en from
Og ærlig Vandringsmand. Jeg kom
Herop paa Fjeldet, jeg var træt
Og valgte netop denne Plet
Til Hvilested; da hørte jeg
Din smukke Sang, men rørte ej
Min Fod, før selv Du talte til mig.
Saa tænkte jeg: hvad mon hun vil mig,

Og traadte frem. — Naa, synes Du,
Jeg seer saa farlig ud endnu? —

Britta.

Vist ej — Du er en ganske vakker
Og stadslig Herre.

Axel.

Hm! — Jeg takker.

Britta.

Aa ja! Du kan vel takke Gud,
At Du endda seer saadan ud.

Axel.

Saamænd! Hvad kan man meer forlange!
Naar man gjør unge Piger bange
Ved første Øjekast, saa maa man være
En vakker Fyr. Men siig mig Kjære,
Hvem troede Du nu først jeg var?
Maaskee en Rover?

Britta.

Nej, vi har
Slet ingen Rovere i disse Dale,
Undtagen Bjørnene, og af Din Tale
Jeg hørte strax, at hvad Du var forresten,
Saa var Du ingen Bjørn.

Axel.

Du gjør mig næsten
Undseelig; thi nu er Sagen klar,
Du holdt mig for et Spøgelse saagar.

Britta.

Ja, ja! Du leer derad, men Du maa vide,
At her paa dette Fjeld ved Aftenstide
Gaaer det just ikke altid rigtig til.
Det hænder tidt, man hører Sang og Spil
Fra Fossen hist. Der er endogsaa Dem,
Der sige, at Han selv er kommen frem
Just der ved Møllen, hvor jeg nylig saae Dig.

Axel.

Saaledes! Jeg begynder at forstaae Dig,
Du mener....

Britta.

Da jeg saae Dig træde frem,
Jeg troede, det var ham dernede.

Axel.

Hvem?

Britta.

Ih, Nøkken!

Axel
(med forstilt Uvidenhed).

Nøkken? — hvad er det for Noget?

Britta.

Den vilde Strømkarl.

Axel.

Alt er lige broget

Og ubegribeligt for mig endnu.

Britta.

Men kan det være muligt! Kjender Du

Da ikke Nøkken? — Det er en urolig

Og fredløs Aand, der har sin svale Bolig

I Fossens dybe Bølger, som der staaer

I Visen.

Axel.

Hvilken Vise?

Britta.

Nej, det gaaer

For vidt. Du kjender ikke den engang? —

Saa hør! Nu skal jeg synge Nøkkens Sang.

Sang Nr. 4.

Hvor Elven nedstyrter fra høje Fjeld

Med Bulder i Fossen sit fraadende Væld,

Dybt under den hvælvede Klippebro

Har Nøkken i Bølgen sit svale Bo.

Men gaaer Du om Aftenen silde

Ved Elven Din ensomme Gang,

Og hører Du sælsomme, vilde

Toner og Harpeklang.

Det er ham, det er ham, det er Nøkken selv;
Han synger sit Qvad i den brusende Elv.
Gak bort, om Du kan, og lyt ej dertil,
Thi seent vil Du glemme det sælsomme Spil.

Naar Høstvinden sukker saa kold og vaad,
Og Taagen paa Klipperne fælder sin Graad,
Naar Midnatten kommer med Storm og Slud
Og slukker de tindrende Stjerner ud,
Da toner i Afgrunden atter
Den mægtige Guldharpes Klang,
Da skingrer der Jubel og Latter
Igjennem den vilde Sang.
Det er ham, det er ham, det er Nøkken selv,
Han synger sit Qvad i den brusende Elv.
Gak bort, om Du kan, og lyt ej derpaa,
Det baader Dig ilde hans Sang at forstaae.

Men mangen en Qveld i den lune Vaar,
Naar Birkene dufte, og Drosselen slaaer,
Naar Alt er saa tyst, og paa Himlens Blaae
De tusinde venlige Stjerner staae,
Fra Dybet dernede sig hæver
Saa underlig dejlig en Sang,
Vemodig og klagende bæver
Guldharpens dybe Klang.
Det er ham, det er ham, det er Nøkken selv,
Han synger sit Qvad i den brusende Elv,
Han synger sin Sorg for Stjernerne smaa,
Han veed, at til Himlen han aldrig vil naae.

Axel (afsides).

Jeg kjender denne Sang fra gamle Dage,
Den vækker Minder... som jeg bør forjage.
(højt) Og Du, min lille Britta, har vel selv
Seet Nøkken sidde i den stride Elv
Og slaae sin Harpe seent i Sommerqvelden?

Britta.

Nej, nuomstunder viser han sig sjelden.

Axel.

Hvorledes seer han ud?

Britta.

Det lader til,
Han vælger hvilken Skikkelse, han vil;
Sædvanlig bærer han sin røde Kofte
Og Hue. Gamle Kajsa saae ham ofte
I denne Dragt.

Axel.

Men siig mig nu engang,
Befatter han sig blot med Spil og Sang
Og lader Folk i Fred?

Britta.

Ak nej, man siger,
At han har lokket mange unge Piger
Hist ned i Elven fra den bratte Sti,
Naar de ved Midnatstide gik forbi.

Og Jerker Vesteraas — vor Spillemand,
For Haakan kom — har mistet sin Forstand
En Aften, da han prøvede at spille
Omkap med Nøkken. Og her var en lille,
Forladt og fattig Dreng, der vandred om
Og bad om Brød, og som paa Vejen kom
Til Nøkken. — Ja, det maa Du rigtig høre:

Det var en stille, hellig Julequeld;
Nyfalden Snee bedækked Dal og Fjeld,
Alt var saa smukt, og Alle var saa glade;
Selv fra den mindste Hytte toned Sang,
Og til de fattige Smaa=Fugle hang
Det gyldne Jule=Neeg paa hver en Lade.

Da gik en lille Dreng med lette Fjed
Ad Hjemmet til, men tæt ved Elvens Bred
Han hørte Nogen bitterligen græde,
Og det var Nøkken. I den mørke Nat
Han sad paa Klippen ene og forladt,
Han havde jo slet ingen Juleglæde.

Da sagde Drengen: „Nøkke, vær kun fro!
See, jeg har Juleglæde nok til To,
Og jeg skal dele den med Dig saa gjerne!“
Saa satte han sig ned, hvor Nøkken sad,

Og sang for ham det trøsterige Qvad
Om Julenattens klare, milde Stjerne.

Og Nøkken græd ej mere; taus og blid
Han sad og lyttede til Midnatstid;
Da vandred Barnet til sit Hjem, det lave.
Der aabned han sin Kurv — See, den var fuld
Af straalende Karfunkler og af Guld
Og Perler! Det var Nøkkens Julegave.

Men jeg staaer her og gjør Dig Tiden lang
Med gamle Eventyr og simpel Sang —
Du er vel træt — Vil Du ej følge med
Hjem til min Fader? Det er tæt herved,
Han boer.

Axel.

Nej Tak! Nu vil jeg gaae min Vej;
Det forekommer mig, som det er ej
For min Skyld, Du er kommen hid i Qveld.
Farvel! — Tak for Din smukke Sang!

(Han gaaer ud, men kommer strax efter tilsyne bag Klippen og forlader Scenen efter en kort Samtale med Carl og Gustav.)

Britta.

Farvel! —
Farvel! — Det var en sælsom Vandringsmand.
Hvor gik han hen? — Det lader til, at han
Forsvandt. Jeg seer den lange Klippevej

Men ikke ham.... Og Joran heller ej!
Vi skulde mødes her ved Aftenstide
Og tales ved, men det maa Ingen vide;
Thi da han sidst var hjemme hos de Gamle,
Saa sagde Fader, at han maatte samle
Sig Penge til at kjøbe Huus og Jord
Og meget Andet, før han fik mit Ord.
Mit Ord! — det gav jeg ham for længe siden.
Han fik min Tro, mens jeg endnu var liden.
Nu er jeg bleven større, men jeg veed,
Man voxer aldrig fra sin Kjærlighed.

Sang Nr. 5.

Tys, tys, tys!
Hvad var det, som hist sig rørte?
Var det ej hans Skridt, jeg hørte?
Nej, dernede tripper
Kun en Ged, som nipper
Græsset af de steile Klipper.
Alt er tyst og stille,
Hør, nu slaaer den lille
Lærke alt sin sidste Trille.

Carl og Gustav.

Hvilken blød,
Hvilken yndig Stemme har hun ikke,
Hvilken Glød
I de ømme, længselsfulde Blikke,

Hvilken Fod saa fiin,
Hvilke lette Trin,
See, hvor kjæk og rank,
See, hvor spæd og slank.
Hendes Lige saae jeg ikke!

Britta.

Nej, nej, nej!
Nej forgjæves her jeg bier.
Solen daler, Fuglen tier,
Langs med Fjeldets Side
Nattens tætte, hvide
Taager ned ad Elven skride.
Dagens Lys sig slukker,
Hver en Blomst sig lukker,
Jeg gaaer ene her og sukker.

Carl og Gustav.

Seer Du hist
Ham, som ned ad Klippestien springer,
Ganske vist
Svæver han herhid paa Elskovsvinger.

Joran (træder ind).

Nu, min Hjertenskjær,
Er jeg atter her!
Al min Sorg forsvandt,
Da paany jeg fandt
Dig, som al min Glæde bringer.

Britta
(paa samme Tid).

O min Hjertenskjær,
Du er atter her!
Nys min Taare randt,
Nu min Sorg forsvandt —
Al min Glæde Du mig bringer.

Carl og Gustav (ligeledes).

Hendes Hjertenskjær
Er nu atter her.
See, hvor Sorgen svandt,
Da sin Ven hun fandt! —
Den fløj bort paa Elskovsvinger.

Fjerde Scene.

Joran, Carl og **Britta.** Gustav gaaer kort efter Sangen.

Joran.

Min lille Britta! — Nej, hvor Du
Er smuk! Langt smukkere endnu
End før.

Britta.

Og Du er bleven mandig
Og vakker. Men er Du bestandig
Den samme som i fordums Tid? —
Du seer paa mig saa mild og blid,

Og Dine klare Øjne sige,
Du har ej glemt Din lille Pige
I Dalarne!

Jøran.

Nej, Britta, nej,
Den lille Pige glemmes ej.

Britta.

Og hun har heller ej herhjemme
Sin slemme Jøran kunnet glemme.

Sang Nr. 6.

Om Dagen ved mit Arbejd var
Det Dig, jeg tænkte paa.
Om Natten, naar jeg drømte,
Da var det Dig, jeg saae.
Og i den aarle Morgen
Hvor fløj min Tanke hen?
Bort fløj den over Bjerg og Dal
Til Dig, min Hjertensven.

Og Tiden gik saa langsomt hen,
Det blev ret aldrig Vaar,
Hver Dag var som en Uge,
Hver Uge som et Aar.
Men nu er det Skjærsommer,
Thi Du er atter her.
Ja, Gud ske Lov, nu har jeg Dig
Igjen, min Hjertenskjær.

Jeg er saa glad, saa sjæleglad!
Nu vil vi aldrig skilles ad.
Vel Joran? —

Joran.

Nej, om jeg maa raade,
Saa skilles vi paa ingen Maade.

Britta.

Og nu beroer jo Alt paa Dig,
Nu kan ej Fader vægre sig.
Du husker nok hans sidste Ord,
Dengang I skiltes.

Jøran.

Ja jeg troer,
De lød som saa ...

Britta.

„Hør kort og godt
Min kjære Jøran — var det blot
En Springdands, som Du vilde træde
Med Britta, skulde Du med Glæde
Faae Lov dertil, thi Du er rap
Og let, og dandser vel omkap
Med Hvemsomhelst i hele Dalen.
Men Giftermaal —"

Jøran.

Jeg husker Talen

Fra først til sidst! Den endre med
Det gode Raad: „Rejs Du afsted!
De unge Dalekarle vandre
Hvert Aar paa Arbejd — Følg de Andre!
Og hvis Du er den raske Svend,
Som Du har sagt, saa kom igjen
Om et Par Aar med mange Penge —
Da kan Du frie! — Farvel saalænge!"
Ja Gubben sagde mig Besked,
Og det alvorligt nok! Gud veed,
Hvordan han denne Gang vil tage
Imod mig.

Britta.

Du er vendt tilbage,
Din Prøvetid er jo forbi,
Thi han har sagt: „Da kan Du frie!

Jøran.

Da kan Du frie! Det var hans Ord.

Britta.

Ja Jøran, veed Du hvad! Saa troer
Jeg næsten, at Du burde gjøre,
Som han har sagt.

Carl (afsides).

Nej vil man høre,
Hun giver gode Raad, den Lille!

Britta.

Men hvad er det? — Du tier stille,
Betænker Du Dig? Jøran, svar mig!

Carl (som for).

Hvad gaaer der af ham!

Britta.

Men forklar mig,
Hvorfor Du tier. Du kan da
Begribe, jeg vil svare Ja.
Tal Du kun ud, vær ikke bange!

Carl (som for).

Naa Jøran, kan Du meer forlange!

Britta.

Du svarer ikke. Saa har vist
Min Fader faaet Ret tilsidst.
Han sagde: „Jørans Kjærlighed
Gaaer Verden rundt, for Sol gaaer ned.
Den Første, som hans Øu staaer til,
Det er den Første, som han vil
Forglemme!“ — Jøran, ikke sandt,
Jeg var den Første?

Jøran.

Ja, iblandt
Alverdens Piger er det Dig,

Der er den Første, og for mig
Er Du den Eneste, den Sidste.
Og lad det bære eller briste,
Du maa dog blive min endda.

Britta.

Ja vist, naar Fader siger Ja,
Og jeg har sagt det samme længe,
Hvad fattes da?

Jøran.

De mange Penge!

Carl (som før).

De mange Penge — det var slemt! —

Britta
(halv bebrejdende, halv spøgende).

De mange Penge! Har Du glemt
At skaffe dem? Men sig, hvordan
Er det dog muligt, at man kan
Forglemme Sligt! Det var jo Det,
Du rejste for.

Jøran.

Ja Du har Ret.
Jeg rejste for at samle Penge,
Og jeg har søgt og samlet længe,
Men det er baade vist og sandt,
At det var meget lidt, jeg fandt.

Dengang jeg drog derind til Staden,
Jeg troede halvt om halvt, at Gaden
Var guldbelagt, og at Enhver
Frit kunde samle Rigdom der.
Men Gaden — ak, den er alene
Belagt med haarde Kampestene,
Og hver en Steen, hver Draabe Vand,
Hvert Græsstraa har sin Ejermand.
Det var nu saa, og det var ilde,
Men der var ingen Tid at spilde —
Kun modløs Mand er gudsforladt!
Jeg fik min Tømmerøxe fat
Og gik paa Arbejd hos de Rige
Og tømrede ret tappert, lige
Til Kveld fra første Morgenstund.
Men hvoraf mon det kunde komme!
Skjøndt Morgenstund har Guld i Mund,
Fik jeg kun Kobber i min Lomme.
To lange, lange Aar var omme,
Mens jeg endnu var lige nær.
Alene, fremmed stod jeg der
I Staden — Ak, min lille Pige,
Du gjætter ej, hvad det vil sige:
Alene i den store By! —
Og da nu Vaaren kom paany,

Da Isen brast, og Sneen smelted,
Og alle Fjordens Bølger vælted
Sig frit imod den grønne Bred,
Da var det ude med min Fred,
Thi da kom Droslen, Lærken, Svalen
Og sang mig Viser her fra Dalen,
Og rundtom myldred Blomster frem,
Og det var Blomster fra mit Hjem.
Da vaagnede hvert Barndomsminde
Og Liv og Haab og Mod herinde,
Rundtom jeg Fryd og Frihed saae,
Hvor kunde jeg da tænke paa
At samle Penge og at trælle!
Til Dig, til Dig og disse Fjelde
Fløj alle mine Tanker hen.
Og nu — nu er jeg her igjen! —

Britta.

Ja Joran! Du er uforandret
Den samme glade Svend, som vandred
Herfra. De Gamle vil endnu
Som forhen sige mig, at Du
Er ubesindig og deslige.
Men ligemeget! Jeg vil sige:
Bliv, som Du er, thi Du er min.

Joran.

Det er jeg Britta! Jeg er Din —
Din for Alverden og Vorherre,
Og er Din Fader ikke værre
End andre Fædre, troer jeg vist,
Han finder sig deri tilsidst.
Naar nu vi skilles, gaaer jeg lige
Hjem til den Gamle. Jeg vil sige:
Nu, Fader Gunnar, er jeg her
Igjen, og jeg er endnu meer
Forelsket end for to Aar siden.
Hvad vil Du meer! Du seer, at Tiden
Forandrer Intet i min Hu.
Giv mig nu Brittas Haand! ... Ja, Du
Kan troe, jeg veed, hvad jeg skal sige.
Veltalenheden kommer lige
Paa een Gang over mig iqveld —
Jeg mærker det særdeles vel,
Den sidder her (viser paa Halsen) og trykker ilde.

Britta.

Nu vel, saa maa Du ikke spilde
Den her — men skynd Dig hjem, min Ven.

Joran.

Farvel! Jeg kommer snart igjen.

(**Haakan** lister sig ind bag de Elskende foran den Klippe, bag hvilken **Carl** er skjult.)

Sang Nr. 7.

Britta.

Ja, skynd Dig, min Ven,
Og skynd Dig herhen,
Og skynd Dig herhid tilbage
Igjen.

Jøran.

Naar Solen gaaer ned
Bag Fjeldet, saa veed
Du Vejen, Du har at tage.
Da iler jeg hid saa hurtigt, jeg kan.

Haakan (afsides).

Saa her vil de altsaa mødes — kom an!
Da bliver nok jeg den tredie Mand.

Carl (ligeledes).

Og jeg bliver nok den fjerde.

Britta og Jøran.

Vi flyve herhid saa hurtigt, vi kan,
Naar Solen gaaer ned bag Fjeldenes Rand,
Vi veed jo, at ingen Trediemand
Saa silde er her paafærde.

Carl og Haakan (paa samme Tid).

De flyve herhid saa hurtigt, de kan,
Naar Solen gaaer ned bag Fjeldenes Rand,

Men her vil de finde Tredjemand,
Ja her bliver Spas paafærde.

Joran.

Farvel, jeg maa gaae,
Farvel da, Du Smaa,
Farvel, Du min Hjertenskjære!

Britta.

Pas paa,
Naar Solen gaaer ned,
Thi jeg bliver vred,
Hvis jeg skal den Forste være. -

Joran.

Nej, forst lille Britta kommer Du ej,
Din Ven kommer for.

Haakan (afsides).

Men forst kommer jeg,
Thi jeg kommer lidt for Tiden.

Carl (ligeledes).

O Nej,
Du kommer bestemt forsilde.

Alle Fire.

Nej, tro mig, for tidligt kommer Du ej,
Den Første ved Stevnet bliver dog jeg.
Men lad mig kun ikke vente — Ak nej,
Vor Tid er for god at spilde.

(Joran iler ud. — Haakan gaaer, for ikke at blive seet, om bag Klippen, hvorved Carl tvinges til at forlade Scenen. Britta træder ud tilsiden for at see efter Joran.)

Femte Scene.

Haakan. Britta.

Haakan
(afsides bag Klippen).

Nej vil man see! Jeg skulde næsten troe,
De vilde lege Kjærester, de To!
Hun er et Barn, og det er Barnestreger.
Men det kan ærgre mig, at Barnet leger
Med denne dumme Dreng og ej med mig.
(træder frem)
Godaften, lille Britta! Er det Dig,
Der gaaer saa ene her.

Britta.

Ja, ganske rigtigt.

Haakan.

Det glæder mig. Der er just noget Vigtigt
Og Hemmeligt, jeg vil betroe Dig nu.

Britta.

Det skal Du ikke Haakan! Kom ihu,
Jeg hører godt, men tier meget daarligt.

Haakan.

Nej hør, alvorlig talt! ...

Britta.

Det er alvorligt.

Jeg har forsøgt at tie; men jeg veed,
At det er mig en reen Umulighed,
Og derfor siger jeg: Tag Dig ivare.

Haakan.

Du er en lille Skjælm, men hør nu bare:
Jeg havde en mærkværdig Drøm inat.

Britta.

Er det det Hele?

Haakan.

Nej! Jeg drømte, at
Vi to var Kjærester — Hvad synes Du!

Britta.

Jeg synes rigtignok, det var en Gru
At drømme sligt; men Du skal ikke bryde
Dig om det — Det har Intet at betyde.

Haakan.

Jo det betyder meget, kan Du troe!
Tænk Dig, at i een Maaned — ja i to —
Ja næsten tre — har jeg bestandig havt den
Selvsamme Drøm fra Morgen og til Aften.

Britta.

Om Dagen altsaa?

Haakan.

Baade Dag og Nat.
See paa mig! — See, hvor jeg er bleven mat

Og skrøbelig og syg og bleg og mager;
Det kommer blot af Drømmen, den forjager
Min Natteró — Jeg sover aldrig meer,
Mit hele Legem visner, som Du seer,
Min Sjæl er sønderknust, mit Hjerte bristet —
Min Appetit, den har jeg ogsaa mistet,
Og mit Fiolspil — det er ødelagt.
Tidt naar jeg spiller i den bedste Tact,
Og lukker Øjnene, saa faaer jeg lige
Paa een Gang Syner — Det er Dig, min Pige,
Dig som jeg seer! Du kommer ind og tripper
Saa nydelig omkring mig, at jeg slipper
Min Fiolin og glemmer reent mit Spil —

Britta
(med forstilt Deeltagelse).

Det var da sælsomt.

Haakan.

Saadan staaer det til!

Britta.

Og det er vel med Joran Hult, Du seer mig
At trippe om? —

Haakan.

Fy Britta! Du beleer mig.
Hvor kan Du nænne det?

Britta.

Jo, veed Du hvad,
Hvergang jeg seer Dig, bliver jeg saa glad —
Hvor kan jeg Andet — Hvis Du kunde see
Dig selv, saa vilde Du vist ogsaa lee.

Haakan.

Men er jeg da saa morsom?

Britta.

Ja saa prægtig,
Højtidelig og inderlig andægtig
Som Anders Klokker paa en Offerdag.

Haakan.

Spot ikke! Det er en alvorlig Sag,
Der ligger mig paa Hjertet.

Britta.

Hvad for Noget?

Haakan.

Ja det maa frem — Jeg maa herud med Sproget.

Sang Nr. 8.

Seer Du, min Pige,
Nu er det lige
Netop ved den Tid, jeg kommer
Til, hvad man kalder
Skjelsaar og Alder;
Jeg bli'er fyrretyve Aar tilsommer.

Længe gik jeg stille
Rundtomkring og vilde
Søge mig en lille
Ægtemage ud.
Længe har jeg grundet,
Men nu har jeg vundet
Sejer, jeg har fundet
Mig en dejlig Brud.

Britta.

Har Du alt en Brud — Hvad fattes da? —

Haakan.

Ak, der fattes blot et Ord — et lille Ja!

Britta.

Haakan! det var slemt,
Du har bestemt
Forglemt
At frie for bare Giftetanker!

Haakan.

Kan Du da ej
Mærke, at jeg
Alt er paa Vej
Til —

Britta.

At faae Nej.
Ej ej ej ej ej ej ej! —

Haakan.

Siig mig da, vil Du
Drille mig, til Du
Seer mig reent gaae fra Forstanden.
Sødeste, lille
Britta! jeg vilde
Netop frie til Dig og ingen Anden.
Husk, at jeg har Penge,
Jeg har Huus og Vænge,
Jeg har Skov og Enge,
Jeg har Hest og Ko,
Jeg har Faar og Beder.

Britta.

Hvilke Herligheder!

Haakan.

Jeg har otte Geder
Og en prægtig So. —

Britta.

Tænk engang — hvor mange rare Dyr!

Haakan.

Og saa mig til Mand, en saadan vakker Fyr!

Britta.

Haakan, det er haardt,
At støde bort,
Men kort
Og godt, Du kommer lidt forsilde.

Men hvis jeg faaer
Joran iaar,
Lover jeg, naar
Bryllupet staaer,
Skal vi bestille
Dig til at spille
Brudedandsen ved vort Gilde.
Trallalala trallalala.

(dandser ud.)

Sjette Scene.

Haakan (ene).

Naa Haakan, det var ikke ilde! —
„Som Frier kommer Du forsilde,
Men naar jeg holder Bryllup, kan
Du komme med som Spillemand". —
Hun trøster mig særdeles kjærligt.
Som Spillemand! Jo det var herligt.
Jeg siger Tak for slig en Ære,
Nej Brudgom, Brudgom vil jeg være,
Jeg har den Gamles Ord, og han
Skal holde det som ærlig Mand.
Men hvad jeg allermindst kan lide
Er det, at hun ved Midnatstide
Vil mødes med den dumme Knægt,

Og netop her, det er jo frækt.
Jeg var tilfreds, at Nøkken vilde
Iaften komme frem og spille
En Dands for Jøran og den Smaa.
Jo jo! — Naar Knægten bare saae
Hans røde Hue og hans Jakke,
Saa seer jeg, hvor han vilde pakke
Sig bort — Saa fik han travlt! — Men nej
Desværre! Nøkken kommer ej,
Man seer ham aldrig nufortiden.
Der har jo Ingen mødt ham siden
Den gamle Jerker Westeraas,
Og han var fuld, hver Gang de saaes.

Jeg vilde ønske, j e g var Nøkke.
Hvad om .... Det var et Vovestykke,
Som kunde blive dyrt betalt! —
Men om ... Nej det er altfor galt.
Og dog — Jeg gjør det, troer jeg næsten!
Forleden Søndag sagde Præsten,
At der var ingen Nøkke til,
Og det var dog et herligt Spil,
At skræmme dem. Min røde Hue,
Min røde Vest, Fiol og Bue —
Saa ligner jeg ham jo skinbarligt!

Og hvad jeg gjør, er heelt forsvarligt.
Det er jo ingen Synd ... Men om
Den virkelige Nøkke kom,
Saa var jeg løben slemt i Fælden ...
Aa nej! Han har jo ingen Magt,
Slet ingen — Det har Præsten sagt,
Og Præsten lyver dog kun sjelden.

(Han vil gaae, men standser pludseligt og studser ved at opdage **Karin**, der staaer lænet til en Klippe i Forgrunden.)

Hvad er dog det! — En fremmed Pige.
Og hun maa være sprungen lige
Paa een Gang ud af Klippen der, —
Det er dog sære Ting, man seer!

(gaaer ængstlig.)

Syvende Scene.

Karin (ene).

Sang Nr. 9.

Vandret har jeg nu den lange,
Trange
Og tunge Sti.
Rundtomkring mig ligger Hjemmet,
Fremmed
Jeg staaer deri,

Og min Hu vil mig drage
Tilbage
Paany
Bort, bort, bort — til den fjerne, store By.

Ak de glade, lyse Dage
Fage
For mig svandt hen.
Snart jeg maatte Alt forsage,
Drage
Herhjem igjen.
Men min Tanke fra Dalen
Som Svalen
Vil flye
Bort, bort, bort — til den fjerne, store By.

Over Fjeld og Skov og Agre
Flagre
Den vil sin Vej,
Ned hos ham den vil sig sænke,
Krænke
Ham kan det ej.
Han skal ej blive vaer,
At jeg har
Ham saa kjær.
Nej, nej, nej — Han skal aldrig see mig meer!

Saa staaer jeg atter i mit Barndomshjem!
Det høje, granbedækte Fjeld derhenne

Bag Kløften — ak, det kjender jeg saa vel!
Det er den steile Muur, der stiller Dalen,
Den lille snevre, fredelige Dal,
Hvor jeg blev født, fra Verden udenfor,
Den underlige, store, vide Verden,
Saa rig paa Glæder og saa rig paa Savn.
Derinde i den mørke, tause Skov
Bag Fjeldet laae et enligt Bjelkehuus,
Det var mit Hjem, der sad jeg hos min Fader
Saa mangen Qveld og hørte Eventyr.
Engang fortalte han et gammelt Sagn
Om Pigen, som en sildig Sommeraften
Saae Bjerget aabne sig, og gik derind.
Der var et prægtigt Slot med gyldne Sale,
Og der var Sang og Dands og Brudefærd —
Hun lyttede til Sangen, blev fortryllet
Og glemte Alt.
Men da hun atter traadte ud af Fjeldet,
Da var en Levealder svundet hen.
Hvor hendes Moders Hytte fordum stod,
Der knejste nu en prægtig, muret Gaard,
Den gamle Skov rundtom var hugget bort,
Og alle hendes Frænder vare døde —
Hun stod alene blandt en fremmed Slægt.
Da iled hun fortvivlet hen til Fjeldet

Og banked paa den haarde Klippevæg,
Det var forgjæves; Fjeldets Dør var lukket.

Det Eventyr blev mit. Jeg var endnu
Et Barn, da jeg forlod mit Hjem i Skoven
Og saae den store Verden bagved Fjeldet
At aabne sig med al sin Herlighed.
Jeg gik derind; der var saa nyt, saa smukt,
Jeg hørte Sangen i de gyldne Sale
Og hørte Ord, der daared meer end Sang.
Jeg hørte Ham, og ved hans Stemmes Trolddom
Jeg glemte snart, at jeg var Hyttens Barn.
Selv Tronen ejer ikke, hvad jeg drømte.
Og Aarene randt hen i Tidens Strøm,
Imens jeg lytted til hans Tryllestemme —
Nu staaer jeg her som vaagnet af en Drøm,
Men hvad jeg drømte, skal jeg aldrig glemme.

(Hun sætter sig paa Klippen. Det mørknes. Hun slumrer ind under en dæmpet Musik, der vedvarer under følgende Monolog.)

Ottende Scene.

Axel. Karin.

Axel.

Sunken er Solen,
Bag Fjeldet den daled saa mat,
Nu over Polen
Troner den dejlige, drømmende Nat.

Mørke og Mulm hendes Aasyn ej dølger,
Fra hendes Skuldre et Flor kun nedbølger
Vævet af Purpur og virket med Guld.
Fredsæl og huld
Lindrer hun Smerten og Sorgen,
Samler de Skilte — see Aften og Morgen
Smile forenede i hendes Favn.
Glemt er hvert Savn.
Rødmende sænker sig Himlen til Jorden.
Dejlige Midsommernat i vort Norden!
Du er den unge Kjærlighed lig,
Glødende, drømmende, salig og rig —
Ak — og Du svinder saa fage!

Karin (idrømme).

Axel! —

Sang Nr. 10.

Axel.

Hah, hvad var det! Paa sin natlige Sti
Svæved en Huldre forbi,
Hvisked mit Navn med bedaarende Røst,
Lyden forsvandt, men det klang i mit Bryst
Ret som et Echo, et vemodsfuldt Minde.
Endnu det svæver derinde.

Karin (som før).

Axel! —

Axel.

Hør hvor den tryllende Stemme igjen
Kalder til Klippen mig hen.
Gøglende Skovmø! Jeg kjender Din List.
Det er forgjæves, jeg søger Dig hist,
Nys har Du kaldt, og Dit Skjul har jeg fundet,
Nu er det sporløst forsvundet.

(Han træder hen til Klippen og opdager den slumrende Karin.)

Er det et Blændværk? — Det forsvinder ej,
Det svæver ikke bort som Taage — Nej,
Saa kan ej nogen Drøm den Vaagne blænde, —
Det er jo hende!
Ja det er Karin — Det var hid, hun flygted.
Saa talte Hjertet sandt, saa løj da Rygtet!
Du bytted al vor Rigdom, al vor Pragt
For Hjemmets Armod og for denne Dragt,
Du bytted Greveslottet for en Hytte —
Men hvad endog Du vandt ved dette Bytte,
Saa tro Du mig, Du fandt ej her igjen
En Elsker, trofast som Din Barndomsven!

Karin (som før).

Min Axel!

Axel
(griber hendes Haand).

Kalder Du mig Din endnu?

Karin
(slaaer Øjnene op).

Hvor er jeg! — Ak, jeg kommer det ihu,
Nys sad jeg træt af Møje og af Kummer
Ved Huldrebakkens Fod og faldt islummer,
Og Sagnet siger: Den, som slumrer her
Midsommersqveld, skal see sin Hjertenskjær.
Min Axel — skjønne Drøm — Du maa ej svinde!
Om Dagen turde jeg jo ingensinde
Betroe Dig Alt. Kun naar i Drømmens Rige
Vi mødtes, tyktes mig, vi vare Lige,
Da talte vi som i vor Barndomstid.

Axel.

Saa svar mig Karin! Hvorfor drog Du hid
Og sagde ej Din Barndomsven Farvel?

Karin.

Du ahned det da ikke? Sidste Qveld
Før jeg forlod Dig, sad jeg skjult bag Linden
Og hørte taus Din Tale til Grevinden
Og til Din gamle Fader.

Axel.

Nu, saa veed
Du, at jeg skriftede min Kjærlighed,
Jeg bad dem om Din Haand.

Karin.

De afslog Bonnen,
Og i sin vilde Harme trued Sonnen
Tilsidst at drage fra sin Fodestavn,
Fornægte Adel, Slægt og Fædrenavn —
Jeg hørte ikke meer. Mit Lod var kastet,
Og Hyttens Datter bort fra Slottet hasted.

Axel.

Ak, hvorfor hørte Du ej Striden ud!
Hvo gav ej for en ung og dejlig Brud
En visnet Adel, nogle rustne Skjolde!
Det Navn, jeg ikke længer kan beholde,
Naar jeg mit Hjertes Rost vil følge frit,
Det har jeg kun tillaans, det er ej mit,
Og tabte jeg det, var mit Tab kun ringe.
Hvor kunde jeg vel tøve med at bringe
Det lille Offer til min Kjærlighed!
Dog — da min Fader mærked, at jeg stred
Ej for en flygtig, ubesindig Nykke,
Men for mit Alt, mit Liv, min hele Lykke,
Da var det ham, der offred; thi han gav
Sin Fordom hen og fulgte Hjertets Krav.
Det kjære Sonnenavn han gav mig atter
Og kaared Dig, min hulde Brud, til Datter.

Karin
(der under denne Replik har rejst sig).

Og er det virkeligt — Jeg har ej drømt.

Axel.

Nej Lykken smiler ikke meer paa Skrømt,
Nu er den sidste Sky fra Himlen svundet,
Alt hvad jeg tabte, har jeg atter fundet.

Niende Scene.

De Forrige. Carl træder ind under Axels sidste Ord. Han har istedetfor Hat et rødt Silketørklæde om Hovedet.

Carl.

Der kan Du bare see, min ædle Ven!
Jeg sagde nok, Du fandt Dig snart igjen
En anden „Liden Karin", som erstatter
Den Første (træder frem og gjenkjender Karin)
Hvad! — Grevindens Plejedatter! —
Og her — i Dalarne — i denne Dragt —
Saaledes — Ah! —

Axel
(smilende over hans Forvirring).
Du vilde have sagt . . . ?

Carl.

Tilgiv en Dumhed! —

Axel.

Sligt kan man forlade.
Desuden er vi jo paa Maskerade —
Jeg traf min Brud som Bondepige her,
Og Du er bleven Røver, som jeg seer.
(peger paa Carls Hovedtøj.)

Carl:

Nej tvertimod! Jeg er en plyndret Stakkel,
Hvis Liv til Nød blev frelst ved et Mirakkel.
Der laae en Røver af en Fyrregreen
Paa Luur ved Stien hist og spændte Been,
Idet jeg gik forbi den stejle Skrænt,
Og paa en Fodsbred nær den havde sendt
Mig ned at drikke Broderskaal med Nøkken,
Men jeg blev greben undervejs af Lykken —
Ja det vil sige af et Ellekrat —
Og Alt hvad Nøkken fik…

Axel.

Det var Din Hat.

Carl.

Min Hat, hvis Tab jeg dobbelt maa begræde,
Nu, da jeg burde svinge den af Glæde
Og hilse paa Din Kjærlighed, Dit Held
Og byde al Din Sorg et ømt Farvel.

Axel (munter).

Dit Tab er stort, vi bør ej tøve længer,
Men skynde os til Stockholm, thi Du trænger
Til hurtig Hjelp. Vil Du som jeg, min Ven,
Saa gaae vi lige med det samme hen
Til en Station, den nærmeste den bedste,
Og inden Daggry har vi Vogn og Heste
Og rulle bort. —

Carl.

Ja vel! Jeg venter blot
Til Gustav kommer.

Axel.

Saa kan vi saa smaat
Begive os paa Vej — Farvel saalænge!

(Axel og Karin gaae.)

Tiende Scene.

Carl — strax efter **Haakan**, i lang rød Vest og rød Hue. Under Armen har han sin Fiolin.

Carl.

Farvel, Farvel! De To vil neppe trænge
Til Selskab for det Første, kan jeg troe,
Og jeg skal ej forstyrre deres Ro —
Den tredie Mand er altid overflødig.

(bliver Haakan vaer.)

Men der er En, som har mit Selskab nødig.
Han blev tilovers hos det ene Par,
Jeg hos det andet. Mon det ikke var
Det Bedste, om til fælleds Fryd og Gammen
Vi to Tiloversblevne slog os sammen.
(skjuler sig bag en Busk.)

Haakan.

Tys, hvad var det?... Jeg hørte Strængespil...
Aa nej! — der er jo ingen Nøkke til,
Og er der en, saa frygter han for tappre,
Forvovne Folk. Huh! Mine Tænder klappre;
Det er vist koldt. Det gyser i min Krop,
Jeg faaer nok Feber. Taagen trækker op
Af Elven — her er ikke godt at være...
Men det maa ikke hjælpe! Jeg skal lære
Den gode Ven at tage sig iagt
For Huldrebakken og for Nøkkens Magt;
Jeg skal vel jage ham en Skræk i Blodet,
Saa han for evig Tid skal tabe Modet
Til at forstyrre mig min Kjærlighed.
(Carl rører sig.)
Der er de! — Tys! Her vil jeg slaae mig ned.
Nu skal I faae med Nøkken at bestille.
(sætter sig bag en Busk.)
See saa! Nu kan I dandse! Jeg skal spille. —
(klimprer paa Fiolinen.)

Carl.

Han lægger sig paa Luur... Hvad mon han vil!
Han spiller... Ah, det maa man lytte til...
Det er jo en af Egnens vakkre Sange —
Ja — Nøkkens Vise!

Haakan.

Mon de nu blev bange?

Carl.

Han spiller Nøkke, om jeg gjetter ret —
Velan, saa lad os prøve en Duet!
(spiller paa Mandolinen.)

Haakan.

Det klang dog ret mærkværdigt for mit Øre,
Det var aldeles, som jeg skulde høre
Den samme Melodi fra Klippen hist —
Men det er Blodet — Det er ganske vist!
Det stiger os til Hovedet af Heden,
For her er meget hedt. Jeg føler Sveden
Ret som et Tagdryp løbe ned ad Panden.
Hvis det nu ej var Jøran, men den Anden! —
Hvem der!

Carl (som Echo.)

Hvem der!

Haakan.

Det var en fremmed Røst.

Hvem der! ... Jeg faaer en Trykken for mit Bryst,
Saa jeg til Slutning taber Maal og Mæle ...
Jeg vilde ønske, at jeg kunde stjæle
Mig bort igjen saa stille, som jeg kom.
Men Mod! (høit) Hvem sniger sig saa silde om
Her paa mit Fjeld?

Carl.

Hvem spørger?

Haakan.

Det gjør Nøkken.

(afsides.) Der farer mig en Gysen ned ad Ryggen
Ved dette Navn.

Carl (træder frem.)

Træd frem og lad Dig see! —

Haakan (rejser sig.)

Hah Nøkken! Nøkken! Det er ham. O Vee!
Fra Issen og til Foden blodigrød.
Nu er det ude med mig. Jeg er død,
Aldeles død — Farvel Alverdens Lykke!

Carl.

Naa! Siger Du endnu, at Du er Nøkke? —

Haakan.

Ak nej! Det skal jeg aldrig sige meer, —
Jeg er en fattig Stymper, som Du seer,

Og det kan ikke more Dig at tage
Et saadant gammelt Skrog som mig af Dage.
(vil liste sig bort.)

Carl.

Det skal Du ikke sige! Tov kun lidt!
Du driver Din Beskedenhed for vidt —
Hvis nu jeg spiller for Dig, saa Du dandser
Omkring, indtil Du taber Sind og Sandser
Og tumler ned i Elven, vil Du tee
Dig meget morsomt, skal Du faae at see.

Haakan.

Ak lad mig slippe denne Gang!

Carl.

Nu vel!
At slaae en daarlig Spillemand ihjel,
Det er jo Noget, jeg kan altid gjøre.
Du kan dog ikke lukke Dine Døre,
Naar jeg vil gjæste Dig — Men da jeg traf
Dig her, saa skal Du ej gaae fri for Straf.
Du kom herhid for Brittas Skyld — Nu skal Du
Til Straf forsage hende, og ifald Du
Blot seer til hende efter denne Stund,
Da skal Du angre det af Hjertens Grund,
Da skal Du ej faae Fred om Natten mere,

Nej, da skal Nissen i Dit Huus rumstere,
Da skal han stjæle Smørret af Din Fløde,
Da skal han ride Dig Din Hest tildøde,
Og Troldene skal lægge Engen øde
Og blæse Riimfrost over Agrens Grøde,
Og gamle Hexe, gustne Nattemarer
Skal samles om Din Seng i hele Skarer,
Og indtil Hanen synger Morgensangen,
De skulle ride Dig to, tre ad Gangen.

Haakan.

Hold op, hold op! — Jeg giver Dig paa Stand
Mit Ord: Jeg bliver aldrig Brittas Mand.

Sang Nr. 11.

Carl.

Velan, saa gaa Din Vej!
Men vover Du at skele
Til Britta, saa skal hele
Min Vrede ramme Dig.

Haakan.

Saasnart jeg bare seer,
Hun nærmer sig, saa lukker
Jeg begge mine Glugger,
Jeg kan ej gjøre meer.

Carl.

Jo luk Din Mund
Af samme Grund,
Thi hører hun
Om Elskov kun
Et Ord af Dig, saa træffes vi næste Midnatsstund.

Forglem nu ej, at naar
Mit Bud Du overtræder,
Saa kommer jeg og æder
Dig op med Hud og Haar.

Haakan.

O nej, o nej!

Carl.

Husk paa,
Selv naar Du Øjet lukker,
Jeg taaler ej, Du sukker
Idrømme for den Smaa.

Haakan.

Jeg sukker ej
Og mukker ej,
Jeg pukker ej
Men bukker mig
Og gjør, hvad Du befaler —

Carl.

Velan, saa gaa Din Vej.
(Haakan skynder sig ud.)

Carl (ene).

Farvel min gode Spillemand!
Der løber han saa stærkt, han kan.
Naa! skjøndt det var et Prøvestykke,
Saa seer jeg dog, at jeg som Nøkke
Har gjort min Pligt. Nu kan de To
Da mødes her i Fred og Ro,
Og — hvad der er det Allerbedste —
Min Spøg har hjulpet at befæste
Et gammelt Sagn, som stod for Fald.
Jeg troer, det er et værdigt Kald
At redde, hvad der staaer tilbage
Af Romantik fra gamle Dage,
Selv om det kaldes Overtro,
Fra Tidens Tand og Spottens Klo.

Ellevte Scene.

Carl. Gustav.

Gustav.

Nu kan Du da medrette sige,
At man tilfjelds kan møde lige
Saa gode Eventyr, som man
Kan finde midt i Hindostan —
Tænk Dig engang, hvad der er skeet!
Tænk Dig, at Malmskjøld ...

Carl.

Jeg har seet

Og hørt det Alt — Du maa bekjende,
Romanen fik en prægtig Ende.

Gustav.

Ja ganske vist. Men hans Roman
Har ødelagt vor Rejseplan.
Nu finder han naturligviis,
At Sverrig er et Paradis,
Som han umulig kan forlade.
Han rejser ikke.

Carl.

Det var Skade,
Thi hvis han rejste Verden om,
Kan jeg forsikkre Dig, han kom
Ved Rejsens Ende accurat
Til samme gyldne Resultat.

Gustav.

Ja Den, som kan gaae ud iblinde
Og lige ved sit Dørtrin finde
Et saadant Eventyr som hans,
Bør aldrig rejse udenlands.
Jeg derimod ...

Carl.

Giv Tid, min Kjære!

Jeg siger Dig: Det skulde være
Mærkværdigt, om Du ikke fik
Et Eventyr, før Natten gik,
Du staaer for Touren. Jeg har nys
Bestaaet et.

Gustav.

Hvorledes!

Carl.

Tys!

Gustav (hviskende).

Et Eventyr?

Carl (ligeledes).

Med Spøgeri,
Med Spillemænd og Nøkker i.

Gustav.

Det er umuligt.

Carl.

Det kan være,
Men Sandhed er det paa min Ære.
Og der var kun den første Act,
Den anden, tænker jeg som sagt,
Begynder snart.

Gustav.

Jeg vilde give,

Jeg veed ej hvad, blot for at blive
Indviklet i et Eventyr.

Carl.

Det kommer, forend Dagen gryer —
See der!

Gustav.

Et Pigebarn.

Carl.

Hun græder,
Det varsler Eventyr.

Gustav.

Jeg træder
Strax i Gevær, parat til Alt,
Hun kommer ret, som hun var kaldt.

(Gustav træder bag Busken, Carl skjuler sig bag Klippen. Britta træder ind og søger forgjæves efter Joran.)

Tolvte Scene.

Britta. Carl og **Gustav** skjulte.

Britta.

Han kommer ikke, hvorfor mon han tøver
Med at forkynde mig et Svar, der røver
Os alt vort Haab. Ak stakkels Joran, Du
Har villet skaane mig en Stund endnu
For dette Budskab; men min gamle Fader

Var ej saa skaansom. Skjøndt han veed, jeg hader
Den fæle Haakan værre end en Trold,
Har han dog svoret paa, at han med Vold
Og Magt skal gifte mig med ham. Men nej,
Det skal han ikke gjøre. Forend jeg
Gaaer over Haakans Tærskel, skal jeg bede
Den vaade Nøkke om et Hjem dernede
I Fossen. (Carl griber en kraftig Accord paa Mandolinen.)
Hvilke Toner! Hør igjen,
Om det var Nøkken! Han var tidt en Ven
For Den, der kaldte ham til Hjælp i Nøden,
Og naar man frygter Livet meer end Døden,
Da tør man vove Alt. Jeg har engang,
Mens jeg var liden, hørt en sælsom Sang,
Hvis Ord skal trænge ned til Fossens Bund —
Vel, at jeg mindes den i denne Stund!

Sang Nr. 12.

Du mægtige Aand, hvis Guldharpe lød
Gjennem Natten med sælsom Klang,
Om Trost i min Sorg, om Hjælp i min Nød
Til Dig har jeg stillet min Gang.
Jeg kjender Dit Navn, jeg kjender Dit Hjem.
Stig frem, det er Midnat, o Nøkke, stig frem!
Jeg kalder.

Til Afgrundens Rand jeg nærmer mig trygt,
Ned i Dybet jeg sænker mit Raab.
Ej skjælver min Røst, jeg kjender til Frygt
Saalidt, som jeg kjender til Haab.
Træd frem af Dit Skjul, o Nøkke, træd frem!
I Midnattens Taage jeg staaer ved Dit Hjem
Og kalder.

Carl.

Hvo kalder Nøkken i den stille Nat?

Britta.

Et stakkels Barn, som Verden har forladt.
Man vil berøve mig mit Hjertes Ven
Og give mig som Fæstemø til Den,
Jeg skyer og hader. Jeg har ingen Frænder,
Der ville hjælpe mig, og derfor vender
Jeg mig til Dig. Vel veed jeg, Du er vild
Og stundom grum, men Du vil være mild
Mod den, som lider, thi Dit Hjerte rummer
Jo selv et evigt Savn, en haabløs Kummer.

Carl.

Siig frem, mit Barn — Du har en Bøn — Siig frem.

Britta.

Du er saa rig — Histnede i Dit Hjem
Har Du et Slot af Guld og Ædelstene —
Og al Din Rigdom ejer Du alene.

Men Joran — Ak ifald han havde blot
En lille Hytte, da vär Alting godt,
Da var der ikke Ende paa vor Lykke,
Thi jeg fik Lov at være hans — O Nøkke,
Hvis Du er god, saa lad dem ikke skille
Os fra hinanden! — Skjænk ham blot en lille,
En ganske lille Haandfuld af det Guld,
Du træder under Fod som Sand og Muld
Ved hvert et Skridt i Dit Pallads dernede.
Det er saa Lider. Lad mig ikke bede
Forgjæves! Du er god — Du knuser ej
To unge Hjerters Lykke med et Nej.

Carl.

Frygt ej, mit Barn, Dit Haab skal ikke glippe,
Det maa jo røre selv den haarde Klippe, (med Betydning)
En mægtig Aand, der gjemmer Fjeldets Guld,
Har hørt Din ringe Bøn — Han er Dig huld.

(afsides til Gustav, idet han udstrækker Haanden.)

Du sagde: Eventyr til hver en Priis.
Nu vel! ....

Gustav
(tilkaster ham Pengepungen).

Her er min Børs — Naturligviis.

(**Joran** træder ind, men bliver maalløs staaende foran Britta.)

Carl
(kaster Børsen til Joran).

Tag dette Guld, Din Nød er endt,
Lad al Din Kummer vige.
Enhver, der troer paa Kjærlighed,
Skal Hjælpen aldrig svige.

Frygt ej for Gaven, skjøndt den kom
Fra Dybets mørke Nøkke,
I troe og elske — derfor vil
Alverden Eders Lykke.

Viid! Hjælpens gode Aander boe
Ej blot i højen Himmel,
De boe i Sø og Skov og Fjeld
Og Jordens Blomstervrimmel.

De boe i hvert et Broderbryst,
I hvert et Søsterhjerte.
Ja hele Verden tager Deel
I Eders Fryd og Smerte.

Levvel. Vi mødes ikke meer,
Men frejdig tør I sige,
At den, som troer paa Kjærlighed,
Skal Hjælpen aldrig svige.

(forsvinder bag Klippen.)

Trettende Scene.

Joran. Britta, strax efter **Lisa, Gunnar, Haakan** og **de Øvrige.**

Britta.

Nu Joran — Nu er al vor Sorg forbi.

Jøran.

Ja Gud skee Lov! Det hele Trylleri
Staaer vistnok som en Drøm for mine Blikke,
Begribe hvad jeg saae, det kan jeg ikke;
Men ligemeget! — Thi hvordan det gaaer,
Det Bedste er dog Det, man ej forstaaer.

Lisa (iler ind).

Bort, bort ihast! Nu kommer hele Skaren
Herop ad Stien. Du er ilde faren,
Om gamle Fader Gunnar seer Dig her
Hos Britta.

Jøran.

Det har ingen Fare meer.

Sang Nr. 13.

Chor af Dalkarle og Dalkullar.

Nu har vi dandset lystig
Omkring Enhver med Sin,
Ja dandset vel og længe,
Saa Benene er trætte,

Og Gubbens Fiolin
Har mistet alle Strænge.
Hver har dandset for To.
Jo, jo,
Vi har slidt vore Sko.
Jo, jo.
Nu ville vi sidde paa Bakkens Top
Og hvile, til Sol gaaer op.

Gunnar
(træder hen til Joran, der er bleven staaende hos Britta).
Du glemmer, hvad jeg sagde Dig i Qveld,
Du har en slet Hukommelse.

Joran.

Ja vel,
En slet Hukommelse for alt det Slemme,
Det Gode skal jeg ikke let forglemme.
Jeg husker ganske nøje disse Ord:
„Ifald Din Ejendom blot var saa stor
Som Brittas Medgift, faldt jeg strax tilføje".

Gunnar.
Dem husker ogsaa jeg.

Joran.

Du kjender nøje
Til Guld, og jeg forstaaer mig slet derpaa.
See Gunnar! Troer Du, dette kan forslaae.
(viser ham Gustavs Bors.)

Gunnar.

Guld! Det er Dit?

Britta.

Og det er hans med Rette!

Gunnar.

Da er Du rig. Det kunde Ingen gjette
Jaftes af Din Tale og Din Tone...
Men nu maa Britta blive Haakans Kone,
Han har mit Ord — Det bryder Gunnar ej!

Joran.

Men jeg skal bryde Noget — det skal jeg,
Og jeg skal bryde det jo før jo heller.
(farer mod Haakan.)
Forstaaer Du mig, det er din Hals, det gjælder,
Og dine Been og Arme.

Haakan.

Bedste Ven
Slaa Dig tiltaals! — Saa, saa — Godt Ord igjen —

Britta
(gaaer imellem og griber venlig Haakans Haand).
Hør lille Haakan!

Haakan
(vender sig forfærdet bort).
Slip mig! Lad mig være!

Britta (smigrende).

Men det er mig!

Haakan (som før).

Gevalt!

Britta.

Men lille, kjære,

Fortræffelige Haakan. Vend Dig om

Og see ...

Haakan.

„Og see!" Nej mange Tak, det kom

Mig altfor dyrt at staae.

Britta.

Men naar Du hører ...

Haakan
(holder for Ørene).

Det hjælper ikke Britta! Du forfører

Mig ikke med Din Ømhed — Gaa Din Vej!

Beed ej om Kjærlighed — Det nytter ej.

Hvem vil vel boe i Huus med hele Skarer

Af Nissebukke og af Nattemarer

Og alt det andet fæle Herepak?

Gift Dig med hvem Du vil, jeg siger Tak,

Jeg veed for godt, hvad Mareridt vil sige.

Hjælp Jøran! — skil mig af med denne Pige!

Gunnar.

Er Haakan da forrykt?

Haakan.

Nej tvertimod.

Jeg var det, hvis jeg ikke overlod
Min Plads til Joran! Giv Du ham Din Datter
Jo før jo hellere, thi jeg befatter
Mig aldrig meer med noget Frieri.

Gunnar.

Ret saa! (til Britta) Da er Du atter frank og fri.
Jeg valgte slet, det gjør saa mange Fædre.
Vælg Du nu selv, mit Barn, saa gaaer det bedre.

Sang Nr. 14.

Britta
(træder hen til Joran).

See her er Den, som min Tro har vundet!
See her er Vennen, som jeg har fundet,
Nys jeg gik saa ene og forladt,
Det var Vintertide, det var Nat.
Nu er det Sommer,
See, hele Skoven staaer i Blommer!
Nu er det Morgen,
Den mørke Nat forsvandt med Sorgen.

De Rejsende (bag Scenen).

Kun venlige Minder vi lade tilbage!

Chor.

(Man stiller sig til Ringleg om Joran og Britta som i første Scene.)

Nu har skjøn Jomfru sin Sorg forvundet,
Sin Allerkjæreste har hun fundet,
Nu er hele Skoven sprunget ud
For at hilse paa den fagre Brud.
Gamle og Unge!
Kom lad os dandse, lad os sjunge,
Sjunge og hoppe,
See nu er Morgensolen oppe!

(Under dette Vers skimter man gjennem Morgentaagen de Rejsende, der vandre bort over Fjeldstien. Idet Carl er kommen midt for Scenen, staaer Solen op. Gruppe.)

Tæppet falder.

Anmærkninger.

De i Stykket forekommende Sange ere skrevne til følgende Melodier:

Nr. 1 en Ringdands, optegnet i Blekingen,
- 2 „Flyttfåglorna" af Bernhard Crusell,
- 3 en Polskdands fra Jøsse Herred i Wærmland,
- 5 en Polskdands, optegnet i Smaaland,
- 6 en svensk Folkevise, hvis første Vers tillige er beholdt næsten i ordret Oversættelse,
- 7 en værmlandsk Bondevise,
- 8 to Polskdandse, den ene fra Dalarne, den anden fra Østergothland,
- 9 „Dalkullavisa" af A. F. Lindblad,
- 11 en gammel svensk Drikkevise,
- 12 „Vikingen" af Geijer,
- 13 en svensk Folkeleeg, „Dommaredansen",
- 14 samme Ringdands som Nr. 1.

Ogsaa Nr. 4 var skrevet til en svensk Melodi, men efterat Forfatteren havde hørt den skjønne Romance, Hr. Malmquist havde componeret til denne Text, maatte han ubetinget foretrække samme for den oprindelige Melodi. Melodramet og Romancen Nr. 10 ere ligeledes componerede af Hr. Malmqvist, hvem Musikken tillige skylder sit smagfulde Orchester=Arrangement.

Ligesaalidet som Navnet „Nøkke" er svensk — Svenskerne kjende kun „Necken" eller „Strömkarlen" — saa lidet vil maaskee de fleste Svenskere vide, at „Huldren" er den samme Fjeldfee, som sædvanligt i Sverrig kaldes „Skogsrån" eller „Skogsfrun". Imidlertid er Huldrenavnet bekjendt i flere svenske Fjeldbygder (see f. Ex. Afzelius: Svenska Folkets Sago=Häfder 1839. 1ste Deel. Pag. 137 og 161), og Forfatteren har derfor saameget desto større Grund til at foretrække dette i hele Norden bekjendte Navn for det svenske.

Fjeldboens urokkelige Tro paa Nøkker, Huldrer og Nisser (Tomtegubber) er nokfom bekjendt. Skulde alligevel en eller anden Læser mene, at der i „Huldrebakken“ er truffet for store Vexler paa denne Overtro, da kan Forf. til sit Forsvar anføre, at han flere Gange i Sverrigs Fjeldegne har truffet gamle Bonderfolk, der „selv havde seet baade Nøkker og Huldrer og talt med dem, mere end raadeligt var“.

Af Anmærkningen paa Tittelbladet ville de Herrer Theaterdirecteurer have seet, at nærværende Udgave ligeoverfor Scenen er at betragte som et Manuscript, og at man saaledes ikke ved at kjøbe et Exemplar af Bogen erholder Ret til offentlig at opføre Stykket. Skulde „Huldrebakken“ desuagtet blive opført uden foregaaende Overeenskomst med Forfatteren, er det hans Agt at paatale Sagen ved Domstolene, for at erholde et Præjudicat for den literaire Eiendomsret i saa Henseende. Selv om man lader de pecuniaire Hensyn være upaaagtede, kan det ikke være en Forfatter ligegyldigt, om hans Arbejde gjøres til Prisgods for hvilkensomhelst Slags dramatisk Fremstilling. Der gives nemlig Theaterdirecteurer, som saasnart et Stykke er kommen i Trykken, troe sig berettigede til at mishandle det paa enhver optænkelig Maade — f. Ex. forlægge Handlingen til et andet Sted, slaae to eller flere Roller sammen til een, udelade flere Scener, lade Decorationsforandringer bortfalde, gjøre to Acter af een, indlægge hjemmegjorte Coupletter, ikke at tale om nylavede Melodier til Sangene, o. s. v. — og derefter forevise det lemlæstede Stykke for Publicum. Vi have saaledes seet Mad. Rar i „Aprilsnarrene“ forvandlet til Hr. Rar, „Grethe i Sorgenfri“ omskabt til „Hans i Sorgenfri“, „Kjærlighed uden Strømper“ forsynet med et heelt Sæt splinternye Sange, Schillers „Røvere“ udført i moderne Costume, „Nytaarsnat 1850“ spillet af sex Personer, og Valgcandidaten i denne Farce, vort gode gamle Rundetaarn, fremstillet i sort Kjole og Beenklæder, o. s. v. At ethvert Stykke kan tabe sit gode Navn og Rygte ved saaledes behandlet at sættes i

dramatisk Gabestok er indlysende. Det Publicum, der har seet Stykket fremstillet som meningsløst og smagløst, skjøtter hverken om at læse det eller at see det oftere. Det Første er naturligviis Forfatterens Skade, og det Andet er til Skade for de enkelte respectable Theaterdirecteurer, der med Opoffrelser have forskaffet sig originale Partiturer, passende Decorationer og Costumer, og om fornødent Forfatterens egenhændige Forandringer af de Scener, der oversteg Selskabets Kræfter.

Grevinden og hendes Sødskendebarn,

Sangspil i 2 Acter

efter Theaulon, med Coupletter

af

Erik Bøgh.

Kjøbenhavn.

Forlagt af Boghandler Th. Gandrup.

Fjeldsøe & Gandrups Bogtrykkeri.

1860.

Personer.

Grevinde Dubarry (tidligere Jeanne Vaubernier).
Jeanneton, Lappeskræderske, hendes Sødskendebarn.
Vicomte de Lauzun.
Chevalier de Saint-Vallier.
Marquise de Saint-Yon.
l'Esperance } Gardister.
Jolicoeur }
Franchin, Schweitzer.
En Domino.
En Sergeant.
En Tjener.
Hoffolk. Lakajer. Almue.

(Handlingen foregaaer i Paris og Versailles 1765.)

Første Act.

(Gade. I Baggrunden en Muur med Gitterport, bag hvilken sees et Pallads. Tilvenstre i Forgrunden en stor gjennemskaaren Tønde, dækket med et Lærred.

Første Scene.

Vicomte de Lauzun (ud af Coulissen).

Nej, lad kun Portechaisen vente ved Enden af Gaden. — (kommer ind) Ej, Ej! Jomfru Jeanneton har endnu ikke aabnet sit Atelier. — Det er meget ubehageligt! — Nu skulde blot en af Hoffets Cavalerer komme hjem fra et Faraoparti, og opdage mig, Vicomte de Lauzun, spadserende frem og tilbage udenfor den lille Lappeskræddderskes Boutik, som en Suplikant, der venter paa Audients — som en fastende Hyrde, der venter paa et „Godmorgen" af sin Phyllis! — Jeg var jo ødelagt! — Jeg var en Umulighed baade ved Hoffet og Armeen. Ja —

Sang Nr. 1.

Tro ej at Bajonnetter
Og Sabler og Musketter,
Ja, selv Kanoner sætter
En Adelsmand i Skræk —
Nej, Latteren — at vide
Den er paa Fjendens Side —
O vee! Det er at bide
I Græsset som en Gjæk! —
Af alle andre Vaaben faaer
Man friske Skrammer, stolte Saar,
Og Æren lider intet Skaar,
Om ogsaa man falder og døer.
Men Latteren! — Man kan jo lee
Os ud i Evighed maaskee,
Og tænk: at see sit Renommé
Begravet foruden Honneur!
Nej, tro ej Bajonnetter
Og Sabler og Musketter
Ja, selv Kanoner sætter
En Adelsmand i Skræk —
Men Latteren! — At vide
Den er paa Fjendens Side —
O vee! Det er at bide
I Græsset som en Gjæk. —

Anden Scene.

Vicomten. Franchin.

Franchin (aabner Gittret).

Et Kvarteer til ti — Om tre Kvarteer har Grevinde Dubarry meldt sin Ankomst. Gud veed hvorledes hendes Carosse skal komme herhen til

Porten. Nu har de dumme Brolæggere vendt op og ned paa Gaden.

Vicomten (afsides).

Men den Fyr kjender jeg jo. Det er Franchin, min fordums Kudsk, som i sin Tid var Virtuos i at vælte en Vogn. Mon han ikke skulde kunne sige mig lidt Beskeed om Det, jeg ønsker at vide. (højt) God Morgen, Franchin!

Franchin.

God Morgen, Hr. Vicomte!

Vicomten.

Saa Du er bleven Portner hos Madame de Saint-Yon?

Franchin.

Schweitzer, Hr. Vicomte! Schweitzer til Deres Tjeneste!

Vicomten.

Til min Tjeneste? — Det er et Ord! Du veed jo af Erfaring: mig tjener man ikke omsonst.

Franchin.

Hr. Vicomte! Skjøndt De har givet mig Afsked, ophører jeg aldrig at være Deres lydige Tjener.

Vicomten.

Godt! Siig mig da: Kjender Du det Pigebarn, som boer i denne Lejlighed?

Franchin.

I Tønden der? — Ja, det er den lille Lappeskrædderske, Jomfru Jeanneton. Er hun ikke paa Værkstedet endnu? Det var mærkværdigt. Hun plejer ellers at være her fra den tidlige Morgenstund. Det er min Sandten en kjøn Pige.

Vicomten.

Ja, den Opdagelse har jeg selv gjort — men -- — Hvad nu hendes Dyd angaaer...

Franchin.

Den er frygtelig! Med den er der aldeles intet Udkomme. Hvis det er til den, De har Ærinde, saa tag Dem iagt. Hun er stolt som en Prindsesse, og dertil har hun en meget god Forstand og en Pokkers hvas Tunge.

Vicomten.

Ja saa! — Mon der skulde være Noget i det Rygte, man har udspredt om hende?

Franchin.

Hvilket Rygte?

Vicomten.

At hun er et kjødeligt Sødskendebarn til — — Grevinde Dubarry, vor allernaadigste Dronning in spe.

Franchin.

Man siger det, men sagte — ganske sagte.

Her kommer jevnlig en Gardist og passiarer med hende. Ham skal hun have betroet Hemmeligheden — og derhenne i Gaden ligger et Værtshuus, som hedder Sandhedens Tempel — der skal Gardisten have ...

Vicomten.

Betroet den til Kjælderpigen formodentlig. Ja, saa er den i gode Hænder. Selv om det blot var et Rygte, det var allerede nok, men det er mere, det er ganske vist mere end et Rygte! Jeg maa sikkre mig den Smaa — det koste hvad det vil.

Franchin.

Gjør Dem ingen Ulejlighed, Hr. Vicomte! Det nytter Dem ikke. Pigebarnet er, som sagt, et Mønster paa Anstændighed, og hun er ovenikjøbet forlovet og skal nok en af Dagene giftes med Ham — Gardisten.

Vicomten.

Lad saa være, det skal aldeles ikke genere mig.

Franchin.

Jeg forstaaer Dem ikke, Hr. Vicomte! De er forelsket ...

Vicomten.

Nej, jeg er fornærmet. Talen er ikke om Elskov, men om Had.

Franchin.

Hvor er det muligt at hade Jeanneton!

Vicomten.

Jeanneton! — Nej, det er en Anden, jeg hader. Det er ...

Franchin.

Det er dog vel aldrig ... Nej, nævn hende bare ikke, jeg kan nok gjætte hvem det er.

Sang Nr. 2.

Vicomten.

1.

Jeg hader Den, som steg fra Dybet,
Bedækket med et Lands Foragt —
Som nu behersker hele Krybet
Ved stjaalet Guld og ranet Magt —
Som fræk fortrænger, hvad vi ejer
Af hædret Navn og ædelt Blod,
Og med sin Skare lydige Lakajer
En Skandse slaaer om Tronens Fod.

2.

Jeg hader Den, hvis Skjændsels Rygte
Ej meer kan rummes i vort Land —
Som bringer Kvinden til at flygte —
Som møder Haan hos hver en Mand —
Som sneg sig ind i Kongesalen,
Fik Sceptret fat og er paa Vej
At sætte Kronen — Kronen! — paa Skandalen.
See hende, hende hader jeg!

Franchin (seer sig forfærdet om).

Tys, tys, Hr. Vicomte! tag Dem dog iagt! Man er intetsteds sikker for hendes Creaturer!

Vicomten.

Aa, jeg frygter hende ikke. Hun har gjort Alt, hvad hun kunde, for at skade mig.

Franchin.

Hm! — Saa er det dog sandt, hvad de fortalte oppe ved Taffelet igaar? — Hun har virkelig revet Deres Udnævnelse til Marschal af Frankrig istykker og sagt, at de bedre forstod at føre Pennen end Kaarden?

Vicomten.

Det har hun. Det skulde være Hævn for et Epigram, jeg engang gjorde hende den Ære at skrive — men nu er Touren til mig. Var hun blot et Mandfolk! Saa skulde jeg nok vide at hævne mig uden Andres Bistand — men mod Fruentimmer kan man kun kæmpe med Fruentimmer. Lappeskræddersken Jeanneton skal hævne mig paa Grevinde Dubarry. Jeg glæder mig til at see denne Dronning uden Krone kvæles af Harme.

Franchin.

Det vil sige, at Hr. Vicomten glæder sig til at blive kastet i Bastillen.

Vicomten.

Maaskee! Naar jeg først har hævnet mig, saa: Lad gaae! — Bastillen er netop et Sted, hvor man i Ro og Mag kan more sig over sine Erindringer. Opnaaer jeg blot at ydmyge denne uforskammede Jeanne Vaubernier...

Franchin.

Grevinde Dubarry hedder hun nu.

Vicomten.

Kjært Barn har mange Navne. For tre fire Aar siden var hun meest bekjendt under Navnet Engelen! — Opnaaer jeg blot...

Franchin.

Tys, Hr. Vicomte! Der kommer Nogen. — Ah, det er jo Jeanneton!

Vicomten.

Hun græder, troer jeg.

Franchin.

Det er noget Nyt. Hun plejer ellers at lee fra Morgen til Aften.

Vicomten.

Verden er gaaet hende imod — Saameget desto bedre! Saa har jeg jo strax en Anledning til at byde hende Hjelp og Trøst.

Franchin.

Nej, nej, Hr. Vicomte! De kan ødelægge

Alt ved at gaae for rask tilværks. Lad mig tale et Par Ord med Dem først. Vil De ikke træde ind i mit Lukaf saalænge?

(de gaaer ind bag Muren.)

Tredie Scene.

Jeanneton

(kommer grædende ind med et forgyldt Skrin under Armen).

Sang Nr. 3.

Ak den Hjertesorg, som jeg har fristet
Kan kun den forstaae, som selv har mistet
Et saadant herligt Sødskendbarn som jeg.
Men Nej! Hans Mage findes ej.
Han var kjøn og glad og from,
Ham syntes alle Smaapigerne om,
Ja, selv de store Damer fandt ham sød.
Stakkels Duval! Nu er han død.

Ak ja, nu er han død! — Gud skee Lov at han hverken var gift eller forlovet. Jeg er nok den Eneste, som græder efter ham. Og hvad kan det hjelpe, at jeg græder? Nej! Nej, jeg vil ikke græde meer. Jeg vil ikke have røde Øjne paa min Bryllupsdag, og den kan jo ligesaa godt komme imorgen som iovermorgen. Nu vil jeg sætte mig ind i min Tønde og aabne dette Skrin, som Fætter Duval gav mig, før han døde. Hvor det er smukt

og kostbart: det er bestemt en Present fra en fornem Dame. Ak, han var saadan et nydeligt Menneske. (aabner Lærredet over Tønden og sætter Skrinet paa Sædet.) Han var igrunden smukkere end l'Esperance, men ... Nej, saadan en prægtig Karl som min Gardist, var han dog ikke alligevel! — Hør! Der kommer l'Esperance. Jeg kjender hans Skridt længe førend jeg seer ham. Nu har han da vel endelig faaet Giftermaalstilladelsen.

Fjerde Scene.

l'Esperance. Jeanneton.

l'Esperance

(kommer meget mørk marscherende ind, idet han nynner: Tromtrommerum Trommerumtrumtrum).

Jeanneton.

Godmorgen!

l'Esperance.

Godmorgen! Tromtrummerumtrumtrumtrum trum. (smækker med Fingrene.)

Jeanneton.

Naa? —

l'Esperance.

Jo-o-o! Trumtrummerumtrumtrummelumme-

lum. Det kalder jeg at faae en knyttet Næve i Ansigtet! Trommerumtrumtrum!

Jeanneton.

Har Du ogsaa havt Modgang? —

l'Esperance.

Jeg? — Ja lidt — Saameget, som der vilde behøves til at gjøre det af med Enhver, der ikke stod i den franske Garde.

Jeanneton.

Nu da? —

l'Esperance.

Du seer paa mig, Jeanneton! — Du siger til Dig selv: Sikken en prægtig Karl, Du skal have til Mand.

Jeanneton.

Ja, det har jeg tidt været stolt af!

l'Esperance.

Det er en stor Fejl at være stolt, den gjør Du bedst i at vænne Dig af med. Der bliver ikke noget Giftermaal af den Gang.

Jeanneton.

Hvad for Noget!

l'Esperance.

Hans allerkristeligste Majestæt har allernaadigst ladet mig vide ved min Kapitain, at jeg haver at afholde mig fra den hellige Ægtestand, saasom

jeg modtager syv Sous om Dagen for at tjene Ham og ikke Mamsel Jeanneton.

Jeanneton.

Det er virkelig kjønt af Kongen — og af Dig med. Du var altid saa vis paa den Tilladelse — Du kunde faae Lov til at gifte Dig, naar det skulde være — Kan Du nu see, det var godt, at jeg aldrig stolede paa Dine Forsikkringer!

l'Esperance.

Jeanneton! — Veed Du, hvad jeg har isinde?

Jeanneton.

Nej, det er ikke godt at vide.

l'Esperance.

Jeg har isinde at gaae lige til Kongen, kaste mig for hans Fødder, og sige: „Sire, De kan have en Kone — De kan endogsaa have to Koner — De kan have en heel Mængde Koner, efter hvad Folk siger. Jeg derimod har kun en Kjæreste — en kjøn lille Pige af Deres Majestæts Familie til venstre Haand, det vil sige et kjødeligt Sødskendebarn til Jeanne Vaubernier ...

Jeanneton.

Du har gode Indfald, l'Esperance! Det vilde Du sige til Kongen.

l'Esperance.

Ja, til hvem skulde jeg vel ellers sige det?

Jeanneton.

Til Sletingen. Jeanne og jeg er rigtignok Sødskendebørn, men hverken hun eller jeg kan være tjent med at Nogen faaer det at vide.

l'Esperance.

Ih, hvorfor ikke?

Jeanneton.

Fordi hun er Grevinde, og fordi jeg ... er en anstændig Pige.

l'Esperance.

Men da I dog er saa nær i Familie, og da I dog engang har været Veninder — Og det har I jo? —

Jeanneton.

Ja, det har vi. Da vi for fem Aar siden kom hertil fra Lorraine, kjendte Jeanne ikke et eneste Menneske i Paris, undtagen mig og vor Fætter Duval. — Stakkels Fyr, han var ogsaa rejst hertil for at gjøre sin Lykke.

l'Esperance.

Han gjør den! — Med saadan et Par Øjne og saadan et Pompadour-Ansigt, som hans, kommer man nok gjennem Verden.

Jeanneton.

Han er kommen igjennem Verden.

l'Esperance.

Hvordan?

Jeanneton.

Han er død.

l'Esperance.

Naar? —

Jeanneton.

For et Par Timer siden.

l'Esperance.

Død? — Hvoraf? —

Jeanneton.

Af ulykkelig Kjærlighed, og af et Kaardestik, han fik iforgaars.

l'Esperance.

See see! Et Kaardestød! — Det er en meget honnet Anledning til at forlade Verden, den eneste som bliver taget for gyldig i den franske Garde. Men er Du ogsaa vis paa at det forholder sig saadan?

Jeanneton.

Ja, desværre. Imorges, da jeg vilde sætte mig ind i mit lille Værksted, kommer der en gammel Kone, og beder mig følge med sig til En, der laa paa sit Yderste og havde noget Vigtigt at betroe mig. Jeg var et Øieblik tvivlraadig, men saa viste hun mig en Ring, som min Fætter Henry

plejede at bære, og saa fulgte jeg med hende. Jeg fandt ham oppe paa et Kvistkammer — der laa han næsten maalløs, lige ifærd med at forlade Verden — kun tyve Aar gammel. Stakkels Henry Duval! — (græder.)

l'Esperance.

Stakkels Djævel! — (hulker) Kun tyve Aar gammel!

Jeanneton.

Han gav mig et lille Skrin, og hviskede mig et Par Ord, som jeg knap kunde høre. Saameget forstod jeg dog, at det var en Hemmelighed, han vilde betroe mig, men jeg kunde ikke holde ud, at høre paa ham — jeg vendte mig bort og græd —

l'Esperance.

Det havde jeg ogsaa gjort.

Jeanneton.

Og da jeg havde tørret mine Øjne og vendte mig om igjen — saa var han død.

l'Esperance (tørrer Øjnene.)

Ære være med hans Minde, den lille Skriver! — Han døde som en brav Karl — Græd nu ikke mere over ham — Nu er han forsørget. Vi Andre har meget at gaae igjennem, førend vi kommer saavidt — Foreløbig maa jeg hen til

Marketenterſken for at raadføre mig med min Sergeant. Farvel ſaalænge! —

Jeanneton.

Farvel l'Esperance! Du trøſter Dig let!

Sang Nr. 4.

l'Esperance.

1.

Ja, ſørge længe, kan jeg ej.
Huſk paa: jeg er Soldat! —
„Iaften Dig, imorgen mig"
Det gjælder at være parat.
Jeg elſker Livet — naturligviis —
Og lever til min Død;
Men Den, ſom er i Paradiis,
Har heller ingen Nød. —

2.

Vor Fætter gik fra Verdens Strid
I en honnet Duel —
Han vilde ikke gi'e ſig Tid,
Til Doctoren ſlog ham ihjel,
Det viſer: han var en Mand med Smag,
En Mand, ſom det ſig bør — —
Hans Skaal ſkal blive tømt idag
Med militær Honnør. —

(gaaer)

Femte Scene.

Jeanneton (ene.)

Stakkels Henry! — Det var dette Skrin, som havde voldt hans Død, sagde han. Jeg vil dog see, hvad det indeholder — nu mens jeg er ene. (aabner det) Breve! — Ah, dette er til mig — det er fra ham selv.

„Kjære Jeanneton! Til Dig, der altid har været mig en god og trofast Søster, betroer jeg det kostbare Indhold af dette Skrin. Naar Du har gjennemlæst disse Breve, vil Du forstaae, at jeg offrede mit Liv for at forsvare dem, da de blev mig affordrede af en Ubekjendt. — Bring dem til vor Cousine, Jeanne Vaubernier, og siig hende, at jeg i mit sidste Øjeblik har tilgivet hende ...“

Hvad vil det sige? ... Og her skriver han, at Jeanne vil belønne mig kongeligt, naar jeg udretter hans Ærinde ... Maaske kunde hun ... Ja! Jeg tager til Versailles paa Søndag. Hun vil dog vist blive glad over at see mig igjen, og naar jeg nu bringer hende disse vigtige Papirer, saa gjør hun mig nok til Gjengjæld den Tjeneste, at skaffe l'Esperance sin Afsked fra Regimentet.

Sjette Scene.

Vicomten og Franchin. Jeanneton.

Vicomten (til Franchin).

Det er meget godt — Hun kan dog vel ikke see, at Hullet er skaaret med Forsæt.

Franchin.

Nej, det er umuligt! — God Lykke, Hr. Vicomte! (træder tilbage.)

Jeanneton (affides.)

Der er han jo igjen, Dagdriveren, som rendte her forbi femten Gange igaar for at gloe paa mig. Jeg troer virkelig han vil mig Noget — Nej, nu betænker han sig. Det er ogsaa det Bedste, for jeg vil ham Ingenting.

Vicomten.

Aa hør engang, min lille Veninde! — Kan De ikke hjelpe mig ud af en slem Forlegenhed! Lige i det Øjeblik, jeg vil gaae ind i Hotellet, opdager jeg, at der er sprunget Hul paa min Strømpe. (Jeanneton tager ganske rolig Naale, Traad og Sax frem.) Jeg har hørt Saameget fortælle om Deres Kunstfærdighed ...

Jeanneton.

I at lappe og stoppe — ja, den er heller ikke saa ringe. Kom saa med Benet!

Vicomten.

Det er nok blot en Maske, der er løbet op — den hang fast ...

Jeanneton.

I en Penneknip — jeg seer det.

Vicomten (halv sagte).

Au! —

Jeanneton (træder Synaalen).

Jeg stak Dem ikke.

Vicomten (affides).

Hun er spids, den Smaa. (højt.) Troer De, Stopningen vil falde meget i Øjnene?

Jeanneton.

Aa nej! Ved Hoffet er næsten alle Lægge stoppede!

Vicomten (leer).

Bravo! Bravo! — Hr. de Bievre vilde have givet meget for det Indfald! —

Jeanneton.

Ja, det vil jeg troe. Han faaer aldrig noget selv og skal endda forsyne hele Hoffet.

Vicomten.

De kjender de Bievre? —

Jeanneton.

Ja, han gaaer aldrig forbi Hotel de St. Yon

uden at sige mig et Par Dumheder eller fortælle mig et Par Hofskandaler.

Vicomten.

See see! De staaer altsaa i Forbindelse med Hoffet. Har De aldrig havt Lyst at komme derop?

Jeanneton.

Jeg? — Det var jo en Umulighed for mig at komme til Hoffet.

Vicomten.

Hvorfor det? —

Jeanneton.

Fordi der kun er to Veje, som fører derop: en, som jeg ikke kan gaae, og en, som jeg ikke vil gaae.

Vicomten.

Hvad er det for Veje?

Jeanneton.

O, De kjender dem vist bedre end jeg.

Sang Nr. 5.

1.

Tvende Veje skal der være
Til vort Hof, har Rygtet sagt,
En, som man kan gaae medÆre,
Men ved den er der sat Vagt,
Kun de Braveste, de Bedste,
Slipper ind, de Andre ej —
:,: Derfor gaaer de Allerfleste
Grumme nødig denne Vej. :,:

2.

Ad en anden Trappe naaer man
Meget før til Maalet frem,
Op ad Kjøkkenvejen gaaer man,
Den er smudsig, men bekvem —
Dog Bagage kan man ikke
Føre med ad denne Vej —
:,: Man maa la' sin Ære ligge
Nedenfor hos en Lakaj. :,:

3.

Gjennem denne Bagdør lister
Folk af alle Slags sig frem,
Marschal, General, Minister,
Alt maa bøje sig for dem.
Ja, man siger, de har gjort en
Farlig Støj og Hurlumhej
:,: For at kaste dem paa Porten,
Der kom op den anden Vej. :,:

Vicomten (overrasket).

Men De forbauser mig, Jeanneton! — De kjender jo vort Hof, som om De var født ved det. Jeg troer virkelig, at De har bedre Anlæg til at være Grevinde, end Deres Cousine.

Jeanneton.

De tager dog maaskee Fejl — de Anlæg, som har gjort hende til hvad hun er, har jeg ingen af, det kan jeg ialfald forsikkre Dem. Hvem har forresten sagt Dem, at Jeanne Vaubernier er

mit Sødskendebarn? Jeg vil da haabe, at De ikke kunde see det paa mig?

Vicomten.

Nej, paa ingen Maade, De seer nok ud til at være i Familie med en Grevinde, men ...

Jeanneton.

Kom saa med Benet! (sætter sig ind i Tønden.)

Vicomten (sætter Benet op paa Tønden).

Men kan vi ikke gaae ind til Franchin saalænge?

Jeanneton (begynder at sye).

Nej Tak! Jeg er nødt til at blive her og passe paa min Boutik.

Vicomten.

Troer De Nogen løber bort med den? Naa, saa lad dem det. Der er Ti for En, som vilde byde Dem et Pallads i Erstatning.

Jeanneton (afsides.)

Nu rykker han frem med det (højt.) De skulde dog vel ikke være En af dem?

Vicomten.

Hvorfor ikke? — De seer paa mig! — Ja, det er Vicomte de Lauzun, der siger: Følg mig Jeanneton! — og Deres Lykke er gjort.

Jeanneton

(smiler, tier og syer.)

Sang Nr. 6.

1.

Vicomten.

Slaa til, slaa til, Du Kjære!
Bare et Ord af Din Mund —
Alt, hvad Din Sjæl kan begjære,
Har Du i samme Stund.

Jeanneton.

Alt, hvad jeg tør begjære
Har jeg, saavidt jeg veed:
Mit glade Sind, min Ære
Og saa — min Kjærlighed.

2.

Vicomten.

Du glemmer dog det Bedste.
Tænk Dig et Slot og dertil
Tjenere, Vogne og Heste,
Penge — saamange Du vil! —
Perler og Gyldenstykke —
Alt, skal det være Dit —

Jeanneton

Nej, Herre, til min Lykke
Er det endnu for lidt.

3.

Vicomten.

Nu vel! Vil Du forlange?

Jeanneton.

Herre! Er det et Ord?

Vicomten.

Siig Du kun frem, vær ej bange!
Husk, at min Rigdom er stor,
Høj er min Rang og Stilling,
Vidt er mit Navn bekjendt ...

Jeanneton (klipper Traaden over.)

Saa giv mig fire Skilling,
Dem har jeg nu fortjent.

Vicomten.

Saa De vil sletikke høre paa mit Forslag?

Jeanneton.

Jeg har jo baade hørt og svart.

Vicomten.

Saa vil jeg gjøre Dem et andet. Det lyder som saa: Behold Deres Dyd, Deres Uskyldighed, Deres Samvittighed, Deres Kjæreste, Deres Rygte — Alt, hvad De vil! Jeg giver frit Lejde for det Altsammen og mit Æresord i Pant. Jeg giver Dem endvidere Alt, hvad jeg lovede Dem før.

Jeanneton.

Det var fire Skilling — dem modtager jeg.
(rækker Haanden ud.)

Vicomten.

Her er en Louisdor ...

Jeanneton.

Nu skal jeg faae den byttet —

Vicomten.

Vist ikke ...

Jeanneton.

Vist saa! — Det er først, naar Kjøbet er sluttet, man giver Penge paa Haanden.

Syvende Scene.

De Forrige. En Lakaj.

Lakajen (gaaer til Gitteret).

Luk op for hendes Naade, Grevinde Dubarry!

Vicomten (afsides).

Hvad — Dubarry hos Madame de Saint-Yon? — Den allerærbareste Dame ved Hoffet modtager nu altsaa Grevindens Besøg — Lad nu Nogen sige, at Adelen holder fast ved sine Fordomme. —

Jeanneton (har seet ud).

Ja, der er hun! Saa kan jeg spare Rejsen til Versailles. — Nu staaer hun ud af Vognen — hun kommer gaaende — det er godt, saa kan jeg lettere faae hende itale!

Vicomten (afsides).

Faae hende itale! — Det er Skjæbnen, der tager sig af min Sag. Jeg skulde have taget meget fejl af den naadige Grevinde, dersom denne

Samtale ikke bringer hendes Sødskendebarn over paa min Side. (højt.) Farvel for et Øjeblik! Grevinden maa ikke see mig. Naar hun er borte, kommer jeg igjen for at hente Deres Svar.

Jeanneton.

Deres Penge, mener De. Dem skal De faae. (Vicomten gaaer.) Nu hurtig Papirerne i Skrinet. Jeg har rigtignok ikke læst dem, men det kan ogsaa være det samme. — Jeanne vil vist blive glad over at see mig igjen. Havde jeg vidst imorges, at jeg skulde tale med en Grevinde idag, saa kunde jeg dog have taget mit nye Forklæde paa — — Naa! Det er ikke værd, at genere sig for sin Familie.

Ottende Scene.

Jeanneton. Grevinden. Lakajer.

Grevinden.

Det er for galt! Rive Brolægningen op i en Gade, som jeg skal passere — tvinge mig til at staae ud af min Vogn og gaae lige fra Hjørnet og hertil — det skal de ikke have gjort omsonst. (vinker ad en Lakaj.) Fareuil! — De gaaer lige hen til Hr. de Sartine, og melder ham, hvad der er passeret — jeg vil have disse uforskammede Bro=

læggere afstraffede. Derpaa leverer De ham dette Kort, saa vil han give dem et lille forgyldt Skrin, som De bærer herhen, og ikke slipper ud af Deres Hænder, førend det er i mine. Forstaaer De?

(Lakajen bukker og gaaer.)

Jeanneton (stiller sig foran hende).

Goddag, Jeanne! —

Grevinden.

Jeanne? — Hvem understaaer sig?..

Jeanneton.

Kjender Du mig ikke? — Jeanneton — Dit Sødskendebarn! —

Grevinden.

Ah, det er Dem, Jomfru Duval!

Jeanneton.

Ja, Duval hedder jeg rigtignok, men Du behøver da ikke at gjøre saa megen Stads af mig. Kald Du mig kun Jeanneton, ligesom i gamle Dage. Jeg er endnu den Samme, som dengang. — Ja, jeg seer nok, at Du er vred, fordi jeg ikke har besøgt Dig, siden Du blev Grevinde, men jeg har virkelig ikke havt Tid til at rejse til Versailles. — Du gjør Dig ikke noget Begreb om, hvormange Masker, der løber op i denne Tid.

Grevinden (utaalmodig).

Har De Noget at bede mig om, Jomfru Duval, saa skynd Dem!

Jeanneton.

Men Jeanne dog! Hvordan er det Du taler til mig? — Om Du havde været en født Prindsesse og var bleven rigtig Dronning ...

Grevinden.

Er det Alt, hvad De har at sige mig?

Jeanneton.

Jeg kjender Dig slet ikke igjen — Du, som var saadan en god Pige! — Jeg kommer for at bede Dig om en lille Tjeneste og gjøre Dig en stor istedet ...

Grevinden.

Naa, hvad kan jeg gjøre for Dem?

Jeanneton.

Jeg vilde bede Dig om at skaffe min Kjæreste Afsked fra den franske Garde.

Grevinden.

Den franske Garde! — Det Regimente staaer ikke under min Commando.

Jeanneton.

Nej, det staaer under Kongens Commando, men da han staaer under Din, saa kommer det jo ud paa Et — efter hvad Folk siger.

Grevinden.

Jeg bryder mig ikke om hvad Pakket siger. Forresten kan jeg sige Dem forud, at Kongen ikke kan undvære sine Soldater.

Jeanneton.

Aa, han har Tohundredetusinde, saa han kunde da gjerne undvære en til mig.

Grevinden.

De taler som De har Forstand til. Havde Deres Kjæreste staaet ved et Provindsregiment, saa kunde Deres Ansøgning maaskee have kommet i Betragtning, men ved den franske Garde kan man ikke saadan faae sin Afsked. Farvel, Jomfru Duval! Det har været mig kjært at see Dem.

Jeanneton (afsides).

Den Uforskammede! Nu skal hun ikke have Skrinet. (højt) Deres Naade spørger ikke engang hvad det var for en Tjeneste, jeg havde isinde at gjøre Dem.

Grevinden.

Som De havde isinde at gjøre mig! Hahaha! Det er vist tidsnok at spørge om den, naar jeg engang skulde behøve den.

Jeanneton.

Nej, saa kunde det let være forsilde.

Grevinden.

Jeg troer hun truer! — Lad mig give Dem et godt Raad, Jomfru Duval: For Fremtiden skal De aldrig nærme Dem til Grevinde Dubarry, hvis hun ikke sender Bud efter Dem, og De skal vel vogte Dem for at lade Nogen forstaae, at De er i Familie med hende. Husk paa det! Ellers kunde De let komme til at tilbringe Resten af Deres Dage i Saint Lazare.

Jeanneton.

I Saint Lazare! I Saint Lazare!

Grevinden.

Lad mig nu see, at De husker det!

Jeanneton.

Og nu skal jeg give Dig et godt Raad, Jeanne Vaubernier! — Knejs ikke saa højt! Den Lykke, Du har gjort, kan let ende paa et Sted, der er værre endnu, end Saint Lazare. — Husk paa det, og skulde det hænde en Gang til, at en anstændig Pige endnu gjør Dig den Ære at kjendes ved Dig paa Gaden, saa vend hende ikke Ryggen, fordi Din Kjole har kostet meer end hendes! Der er ingen Ære i at slide Fløjel, som er kjøbt til den Priis!

Grevinden

(med Haan, efterat have dæmpet et Udbrud af Raseri.)

Du sled det gjerne, Jeanneton! Skade, at Ingen har budt Dig det!

(Gaaer ind ad Porten. Jeanneton bliver staaende maalløs, skjælvende af Forbittrelse. Hun gjør et hurtigt Skridt for at følge efter Grevinden, men fatter sig pludselig og vender om. I samme Øjeblik træder Vicomten og l'Esperance ind i Forgrunden, hver fra sin Side. l'Esperance slaaer Hænderne sammen af Forfærdelse, Vicomten gnider sine af Glæde og trækker sig derpaa ud af Coulissen.)

Niende Scene.

Jeanneton. l'Esperance.

Jeanneton.

„Du sled det gjerne — Skade, at Ingen har budt Dig det" — Og det tør hun byde mig! — Jeg skulde altsaa være ligesaa god! — Jeg skulde ikke engang være saa god! — O, jeg brister af Harme!

l'Esperance.

Nej, brist ikke! — Brist ikke! — Jeg skal nok bringe Sagen iorden: Jeg deserterer og bortfører Dig!

Jeanneton.

Og saa troer Du, at jeg vilde gifte mig med

en Desertør — Nej, den Glæde skal hun ikke have! — — „Du sled det gjerne, om Nogen bød Dig det!“ — De Ord skal jeg betale hende, om det saa skal koste mig mit Liv.

l'Esperance.

Min hjertensallerkjæreste Veninde, lad os fatte os! Lad os forhandle Sagen med Anstand, med Ro, med Værdighed.

Jeanneton.

O, jeg bryder mig hverken om Ro eller Værdighed — Hævn vil jeg have og jeg skal faae den. —

l'Esperance.

Hun er for højt paa Straa, min lille Amazone. Der skal et Par lange Arme til at naae hende, og dem har Du ikke.

Jeanneton.

Men jeg veed hvem, der har dem — O havde jeg blot Mod til — og det har jeg. Jeg har Mod dertil! (besluttet.) l'Esperance! —

l'Esperance (træder an).

Her! —

Jeanneton.

Troer Du paa min Kjærlighed?

l'Esperance.

Som paa Vorherre.

Jeanneton.

Og paa min Troskab?

l'Esperance.

Som paa — min Skytspatron.

Jeanneton.

Og paa mit Mod?

l'Esperance.

Som paa mig selv.

Jeanneton.

Det er godt! — Jeg skal give Dig Lejlighed til at bevise Din Tillid.

l'Esperance.

Jeg takker Dig ... men ...

Jeanneton.

Naar Du om en kort Tid hører, at jeg ogsaa har faaet et Slot med forgyldte Møbler, galonerede Lakajer, Rideknægte og Kjøreheste, Silkeskjørter og Guldtrøjer, og Hermelinskaaber og Perler og Diamanter og ... hvad vil Du saa sige —

l'Esperance.

At Du endda ikke har faaet Alt, hvad Du har fortjent — naar Du ikke har faaet mig.

Jeanneton.

Og Du vil ligefuldt blive ved at holde af mig —

l'Esperance.

Holde af Dig? — O ja, det kunde jeg maaskee ikke lade være — men gifte mig med Dig — —

Jeanneton.

Det kunde Du maaskee netop faae Lov til paa denne Maade.

l'Esperance.

Ja Tak, men ...

Jeanneton.

See, der kommer han, der har lovet mig det Altsammen.

l'Esperance.

Godt! Jeg lover ham til Gjengjæld en halv Alen blankt Staal og mere, hvis han kan fordøje det (hurtig). Jeanneton! Som fransk Helt taaler jeg ikke Spøg i Æressager. Jeg befaler Dig at afslaae hans Tilbud.

Jeanneton.

Og jeg befaler Dig at sætte Dig ind i min Tønde, og høre dem først, saa kan Du siden gjøre hvad Du vil.

l'Esperance (opsætsig.)

Jomfru Jeanneton!

Jeanneton (bestemt, pegende paa Tønden.)

Hr. l'Esperance! —

Sang Nr. 7.

1.

l'Esperance.

Men betænk dog bare ...

Jeanneton.

Gjør som jeg har sagt!

l'Esperance.

Hvor kan Du forsvare ...

Jeanneton.

Skal jeg bruge Magt? —

l'Esperance.

Fly mit Barn for Synden
Som for Slangen ...

Jeanneton.

Tak!
Kryb nu Du i Tønden
Og gjør ingen Snak!

(tvinger ham ind i Tønden.)

2.

Jeanneton.

Søde, lille, rare
l'Esperance, som sagt,
Du kan uden Fare
Høre vor Contract.
Bliv Du kun i Tønden!
Her det gjælder ej
Nogen anden Synd, end
Den, at hævne sig.

l'Esperance.

Men betænk dog bare:
Du er i hans Magt —
Jeg kan ej forklare
Mig en slig Contract.
Hører jeg fra Tønden
Et letfærdigt Ord, skal ej
Fyren døe i Synden.
Jeg skal hævne mig!

(Jeanneton trækker Lærredet ned for Tønden.)

Tiende Scene.

Vicomten. Jeanneton. l'Esperance (skjult).

Vicomten.

Naa, min Skjønne, hvad siger De nu om Deres Cousine Grevinden?,

Jeanneton.

Vist det Samme som De, Hr. Vicomte!

Vicomten.

Og om mit Forslag?

Jeanneton.

Det er ikke saa galt.

Vicomten.

De tager imod det? —

Jeanneton.

For en kort Tid kunde jeg nok have Lyst til at bytte denne Tønde med et Pallads.

l'Esperance (stikker Hovedet frem).

Og Gardisten med en Vicomte — Det begynder godt.

Vicomten.

Saa er det afgjort: Et Pallads og min Kjærlighed.

Jeanneton.

Nej, et Pallads og — Hævn for os Begge — Er det ikke Meningen? —

Vicomten.

O Kvindeinstinkt! — — Jo! De har gjættet aldeles rigtigt. Skjøndt De er elskværdig nok til at friste ethvert skrøbeligt Hjerte, var det ikke Kjærlighed, der førte mig til Dem.

Jeanneton.

Saameget desto bedre.

Vicomten.

Jeg havde svoret at ydmyge denne stolte Dubarry — at fordunkle hende ved en Pige af hendes egen Stand eller endnu bedre: hendes egen Slægt. Ifjor var hun Longchamps Dronning — Iaar skal De være det — Naar hun imorgen viser sig i en ny Dragt, besat med Rubiner, skal De iovermorgen bære den samme Dragt, besat med Diamanter - -

Jeanneton.

Det er rigtigt. Jeg skal bære den.

Vicomten.

Hun skal staae tilbage for Dem i Alt — Jeg skal bringe alle hendes Tilbedere for Deres Fødder.

Jeanneton.

Ja, Allesammen. Kom kun med dem, jo fleer' jo bedre! Men jeg bliver min Kjæreste tro — det hører med til Contracten.

Vicomten.

Som De vil. Jeg skal proclamere Deres Dyd overalt — det vil forhøje Deres Triumf. Om hendes faaer hun Ingen til at tale.

Jeanneton.

Og saasnart vi har hævnet os, gifter jeg mig med l'Esperance.

Vicomten.

Og faaer tyve Tusind Livres i Medgift, det følger af sig selv. Nu gjælder det først og fremmest at skaffe Dem et Navn.

Jeanneton.

Ja, jeg maa ogsaa være Grevinde — Hvorfra har hun faaet Navnet Dubarry?

Vicomten.

Fra den Døgenigt, som solgte hende til Kongen. Hvorfra hans Adel stammer, er det ikke let at sige. Baril betyder jo en Bimpel —

Jeanneton.

Nu, har hun taget Navn efter sin Bimpel, saa tager jeg Navn efter min Tønde. Grevinde Dutonneau — det klinger ligesaa godt som Grevinde Dubarry, og —

Vicomten.

Bravo! Og mens man i Versailles græder over Sørgespillet „Grevinde Dubarry", skal hele

Paris more sig over Parodien „Grevinde Dutonneau. — Vi er altsaa enige?

Sang Nr. 8.

Jeanneton og Vicomten.

Her er min Haand — Fra nu af vil
Vi kæmpe En for Begge —
Begge for En — og kæmpe til
Hun kryber til Korset, den Frække.

l'Esperance (paa samme Tid).

Nej, jeg maa ud! Lad hvem, der vil
Kun spille under Dække!
Mig faaer de aldrig meer dertil.
Nej, saa vil jeg heller fortrække!

Vicomten.

Sluttet er Pagten.
Vi holder Contracten,
Og Mere
Tør Ingen begjære.

Jeanneton.

Vel! De skal finde
Den nye Grevinde
Kan bære
Sin Titel med Ære.

Jeanneton og Vicomten.

Her er min Haand osv.

l'Esperance.

Nej, jeg maa ud osv.

(Vicomten gaaer — l'Esperance hopper ud af Tønden og spadserer med lange Skridt frem og tilbage.)

Ellevte Scene.

Jeanneton. l'Esperance.

Jeanneton.

Naa, Hr. l'Esperance?

l'Esperance.

Lad mig være!

Jeanneton.

Er der saa Noget at udsætte paa den Overeenskomst?

l'Esperance.

Lad mig være, siger jeg! Jeg vil ikke have Noget med de Optøjer at gjøre. Hvad skal det desuden føre til? —

Jeanneton.

Det hørte Du jo: Til at skaffe mig Hævn over Hende — til at skaffe Dig Din Afsked — og en lille Formue — og en lille Kone, som vil holde saa meget af Dig.

l'Esperance.

Lad mig være, siger jeg endnu engang — ellers gaaer jeg hen og giver mit Samtykke.

Jeanneton.

Ja, det er netop det, Du skal gjøre — Du hørte jo mine Betingelser — Du hørte, at han gav sit Æresord ...

l'Esperance.

Ja, det hørte jeg nok, og jeg veed ogsaa, at Vicomten er en Mand, som man kan stole paa. Jeg kjender ham fra Felten. Men vi Militære — jeg veed det af Erfaring — vi er istand til Alt — Du gjør Dig ikke noget Begreb om, hvad vi er istand til. —

Jeanneton (bedrøvet).

Du har altsaa ingen Tillid til mig — og bryder Dig ikke om, at blive min Mand?

l'Espérance.

Jo — Jo — og Jo engang endnu! Jeg vil gjøre Alt for at blive det.

Jeanneton.

Du giver altsaa Dit Samtykke?

l'Esperance.

Ja — — men paa een Betingelse: jeg vil have Adgang til Dit Pallads —

Jeanneton.

Naturligviis!

l'Esperance.

Og der maa kun være een Dør til Dine Gemakker —

Jeanneton.

Nu?

l'Esperance.

Og den vil jeg have Nøglen til.

Jeanneton.

Du? — Nej: „Vi Militære — jeg veed det af Erfaring“ — Nej Tak, jeg skal nok selv passe paa Nøglen, men vil Du forresten holde Vagt, saa vær saa god!

l'Esperance.

Der har vi hendes Naade igjen.

Jeanneton.

I Portechaise. Hun er formodentlig bange for at jeg skal standse hende endnu engang.

l'Esperance.

Og der kommer fire af Vicomtens Lakajer.

Jeanneton.

Fire af mine Lakajer! — Nu mangler jeg blot Portører. Hent mig et Par af Brolæggerne derhenne!

(l'Esperance gaaer. Folk samler sig ved Gitterporten — l'Esperance kommer tilbage med to Arbejdsmænd og Lakajerne.)

Sang Nr. 9.

Og nu, min naadige Grevinde,
Nu er der Krig imellem os
Snart skal De see, De har en Fjende
Hvis Mod tør byde Magten Trods.
Lad nu Skandalerne begynde! —

Herhid Lakajer og gjør Plads! —
Og I, Portører, tag min Tønde
Og bær mig hjem til mit Pallads!

(Arbeidsmændene løfter Tønden op ved Stænger. Gitterporten aabnes. To Lakajer og Franchin gjør Plads for to andre, der bærer Grevinden ud i en elegant Portechaise.)

Grevindens Lakajer.

Plads for Grevinde Dubarry! Plads!
Plads for hendes Naade!

Vicomtens Lakajer og Arbejdsmændene.

Plads for Grevinde Dutonneau — Plads!
Plads, Plads, Plads for Hendes Naade!

Folket (jublende).

:,: Hurra, Hurra for dem begge To.
Grevinde Dubarry og Grevinde Dutonneau. :,:

Grevindens Lakajer og Franchin.

(istemmer tilligemed Vicomten, Lakajerne og Arbejdsmændene leende.)

Gjør Plads, gjør Plads for dem begge To.
Grevinde Dubarry og Grevinde Dutonneau.

(Grevinden og Jeanneton bæres Side om Side frem i Forgrunden; idet Lakajerne her drejer af hver til sin Side, stikker Grevinden forbittret Hovedet ud af Vinduet og seer Jeanneton, der leende titter ud af Tønden.

Anden Act.

(En pragtfuld Sal, oplyst til Bal. Døre i Baggrunden og paa begge Sider. Tilhøjre en Kamin.)

Første Scene.

L'Esperance. Jolicoeur.

Sang Nr. 9.

Begge.

Hvilken Spads at holde Vagt
Her ved disse Døre.
Det gjælder blot at give Agt
Og dog hverken see eller høre,
Rolig gjennem Hoffets Glands og Pragt
Marscherer Soldaten i sin vante Takt.
Hvilken Spads at holde Vagt
Her ved disse Døre.

l'Esperance.

Et hvisker man her,
Og et Andet der;
To Tunger har hver,
Har han ikke fleer,

Smiger faaer hvem,
Der lyster og vil,
Sandheder dem,
Der vender Ryggen til. —

Begge.

Hvilken Spads at holde Vagt.

Jolicoeur.

Men det er dog underligt, at Garden skal holde Vagt her hos Marquise de St. Yon.

l'Esperance.

Ja, for en Rekrut kan det være underligt, men ikke for Andre. Det betyder kun, at her kommer højtstaaende Personer til Maskeballet.

Jolicoeur.

Højtstaaende Personer! Hvem mener Du?

l'Esperance.

Hvor de Rekruter er dumme. Gildet er jo gjort for Grevinde Dubarry; og naar hun kommer, saa har hun naturligviis La France med sig.

Jolicoeur.

La France! Hvem er det? —

l'Esperance.

Naa, det veed Du ikke engang? — Det er en meget fornem Herre, som har ladet sig indskrive mellem hendes Lakajer. Hørte Du ikke den Ordre, Sergeanten gav os: „Naar den røde

Domino er kommet, lader I ingen Flere passere denne Vej!" —

Jolicoeur.

Den røde Domino skulde altsaa være ...

l'Esperance.

Ham selv! — Ja vist, for en Ulykke. —

Jolicoeur.

Du er saa gnaven, l'Esperance.

l'Esperance.

Det kan Du vel heller ikke forstaae. — Heh! — Jeg har nu i fjorten Dage ikke seet min Kjæreste ...

Jolicoeur.

Du mener Hr. de Lauzuns Kjæreste.

l'Esperance.

Jeg mener *min* Kjæreste. —

Jolicoeur.

Som nu i 3 Maaneder har boet hos Vicomten! —

l'Esperance.

Ligemeget om hun har boet der i tre Aar. Jeg svarer for hendes Dyd. Hun har faste Grundsætninger og to Slaaer for sin Kammerdør. — Men det har *Du* ingen Forstand paa. Lad os bare holde Vagt ved vor egen Dør! (de gaaer ud ad den aabne Bagdør.)

Anden Scene.

Chevalier de Saint-Vallier. Marquise de Saint Yon.

Chevalieren.

Jeg forstaaer Dem ikke, bedste Tante! De giver et Bal for Grevinde Dubarry, og til dette Bal inviterer De hendes svorne Fjende, Vicomte de Lauzun. —

Marquisen.

Tys tys! — Jeg giver en Fest for Grevinden, dertil har jeg mange Grunde, (seer sig om), foruden min personlige Hengivenhed for hendes Naade — og jeg inviterer Lauzun, dertil har jeg ogsaa mine Grunde: For det Første hører han jo til vor Familie — for det Andet er han jo en Ven af Prindsen, og man bør ikke bryde med Fremtiden — og for det Tredie veed jeg — at han ikke kan komme.

Chevalieren.

Hvorledes?

Marquisen.

Han rejste iforgaars med Prindsen til Chantilly og kommer først tilbage om otte Dage — min Invitation vil ikke naae ham, før engang imorgen.

Chevalieren.

Det kalder man at arrangere sig.

Marquisen.

Ja! — Lauzun har desværre derangeret sig i den Grad, at han snart er umulig baade som Hofmand og som Militær. En Vicomte, hvis Forfædre i ti Led har levet og aandet ved Hoffet, maa aldrig lægge sig ud med en Dame, der har mere Magt, end en regerende Dronning, og en Oberst, en Mand, som Kongen har betroet et heelt Regiment, han maa ikke gjøre sig skyldig i slige Barnagtigheder og Skandaler, som Lauzun og dette Fruentimmer har moret sig med i de sidste tre Maaneder.

Chevalieren.

Saavidt jeg veed, har hverken Lauzun eller Grevinde Dutonneau gjort sig skyldig i Skandaler. —

Marquisen.

Ikke? —

Sang Nr. 10.

1.

Hun øder jo Alt, hvad han ejer tilsidst,

Chevalieren.

Ja, det er hans egen Sag.

Marquisen.

Hun trodser jo al Etikette.

Chevalieren.

Ja vist,
Men det gjør hun dog med Smag.

Marquisen.

Hun sætter Moralen tilside.

Chevalieren.

Tal
Ej derom! Vi bør ej forglemme,
At her ved vort Hof har den strænge Moral
Igrunden dog aldrig havt hjemme. :,: —

2.

Marquisen.

Men tænk, hun regerer ham!

Chevalieren.

Han er Soldat! —
Han trøster sig sagtens ved,
Saalænge hun blot vil regere privat,
Regerer hun nok i Fred.
Men nøjes hun ikke med hans Hotel,
Vil for Regimentet hun raade,
:,: See saa er Skandalen gjort officiel,
Og saa gaaer det galt Deres Naade. :,:

Marquisen.

Har ikke Vicomten og hans forlorne Grevinde allerede drevet deres Frækhed til det Yderste. Grevinde Dubarry har ikke kunnet vise sig i et eneste Toilette, som Lauzuns Dame ikke strax har

faaet Mage til — han har kjøbt sin Donna en Loge lige ved Siden af den halv kongelige — og i Longchamp blev hendes Naades Equipage aldeles fordunklet af Eventyrerskens.

Chevalieren.

Ja, igaar havde hun endogsaa den Harme at Grevinde Dutonneau kjørte uden om hendes Epuipage tiltrods for alle Kudskens Anstrængelser, og til stor Moro for en Flok unge Adelsmænd, der betragtede Kapkjørselen.

Marquisen.

Det var vel Chevreuse og Danglemont og Descars og Dem selv, Hr. Chevalier, og nogle andre Galninger af Deres Ligemænd.

Chevalieren.

De regner dog vel ikke mig mellem Grevindens Modstandere? — Mig, som for et Fjerdingaar siden satte mit Liv paa Spil for at skaffe hende et vist Skrin ...

Marquisen.

Som De ikke skaffede hende, men alligevel fik betalt med en Oberstbestalling.

Chevalieren.

Det var ikke min Skyld — Ejermanden af Skrinet opsporede jeg og udrettede samvittighedsfuldt Alt, hvad De, paa Deres høje Venindes

Vegne, havde paalagt mig, men der var intet Udkomme med Fyren. Han trak Kaarden og sloges med mig saa rasende, at jeg tilsidst blev nødt til at give ham et Stød igjennem Skulderen. Jeg gad vide, hvorledes det har bekommet ham. Siden den Tid har jeg hverken kunnet opdage ham eller Skrinet.

Marquisen.

Det var stor Skade. Det skal have indeholdt vigtige Familiepapirer.

Chevalteren.

Maaskee Beviser for Slægtskabet mellem de to Grevinder.

Marquisen.

Troer De virkelig paa den dumme Fabel? — Det havde jeg ikke ventet.

Chevalieren.

Man seer sommetider Det, som man mindst venter.

Tredie Scene.

Vicomten, de Forrige.

Marquisen (afsides).

Lauzun! —

Chevalieren (ligeledes.)

Hvorledes mon Tante nu vil slippe derfra! —

Marquisen (henrykt).

Hr. de Lauzun! Endelig! — Jeg havde næsten opgivet Haabet om den Glæde at see Dem her iaften.

Vicomten.

Ja, det var meget nær ved at jeg var gaaet Glip af dette Bal, som jeg i over en Maaned har ventet med saamegen Længsel. — Gjætter De naar og hvor og hvorledes jeg modtog Deres venlige Invitation, Fru Marquise? — (Chevalieren gjør Tegn til ham.)

Marquisen (forundret).

Nej! —

Vicomten.

Tænk Dem hvilket Uheld: Jeg var fulgt med Prindsen til Chantilly paa et Jagtparti. Først igaar modtog jeg Indbydelsen med Coureer. — Det har kostet mig et Par udmærkede engelske Heste at komme i rette Tid — men jeg er henrykt over at det er lykkedes mig. (kysser Marquisens Haand.)

Marquisen.

Kjære Vicomte! Jeg er fortryllet af Deres Elskværdighed. Et har jeg dog endnu glemt at tilføje

i min Invitation: En meget højtstaaende Person vil maaskee hædre Ballet med sin allernaadigste Nærværelse: Og da han maa komme maskeret, indseer De, at Etiketten gjør det nødvendigt ...

Vicomten.

At vi Andre ogsaa bærer Maske. — Det kan aldrig genere ved Hoffet.

Chevalieren (afsides).

Hun veed at arrangere sig.

Marquisen.

Jeg behøver naturligviis ikke at erindre Dem om, at De her er paa neutral Grund — og at følgelig alle Fjendtligheder er stillede ihero. (Vicomten bukker.) Mine Herrer! — Vi sees paa Ballet!

Fjerde Scene.

Chevalieren og Vicomten.

(Hurtigt Spil med dæmpet Stemme.)

Chevalieren.

Nu! — Din lille Grevinde?

Vicomten.

Hun er med. Og den Anden?

Chevalieren.

Er ikke kommen endnu.

Vicomten.

Og Chrevreuse og Descars?

Chevalieren.

Paa Post efter Aftale!

Vicomten.

Du er en sand Ven! —

Chevalieren.

En sand Hofmand! Jeg staaer midt imellem de to stridende Gudinder: slaaes for den ene og aabner Hoffets Olymp for den anden.

Vicomten.

Jeg veed alligevel ej paa hvilken Side Du staaer. — Her maa hele Adelen gjøre fælleds Sag.

Chevalieren.

Adelen! Tys!

Sang Nr. 11.

1.

Vor Adel, den er tapper, men
Du stoler dog vel ej paa den?
Enhver har kun sig selv til Ven,
Naar man gaaer ham paa Klingen.
Rag Du Kastanjen ud af Ild —
Og Alle med Dig dele vil —
Men lægge sine Fingre til,
Det vil Ingen. — Nej, det er Tingen! —

2.

Vicomten.

Ak nej, desværre! Du har Ret,
Ved Hoffet findes ikke let
Et andet Ridderskab, end det,
Man kan paa Kjolen fæste. —
Der hviskes i det hele Land —
At det er med vor Adelstand
Som med Kartoffelen —

Chevalieren.

Hvordan?

Vicomten.

Under Jorden ligger det Bedste. —

Men vær Du kun rolig! Mislykkes min Plan, saa har jeg ingen Medskyldige. Det er mig alene, der har bestukket Marquisens Portner og kjøbt hele hendes Tjenerskab. — Det er mig alene, der har arrangeret Skandalen. —

Chevalieren.

Og Dig alene, som kjører til Bastillen, naar Forestillingen er forbi! — Hr. Vicomte! Fra dette Øjeblik kjender vi ikke hinanden!

(gaaer.)

Vicomten.

Han gjør Ret i at være forsigtig, thi jeg spiller et højt Spil. Bastillens Nøgler ligger ganske rigtig paa Elskerindens Toilletbord mellem Sminkekrukker og Skjønhedspletter — men —

Tærningerne er kastede. (aabner Døren tilhøjre) Kom kun ind, lille Grevinde!

Femte Scene.

Vicomten. Jeanneton i en pragtfuld orientalsk Maskeradedragt.

Sang Nr. 11.

1.

Jeanneton.

Saa lykkedes det dog engang
Herind i Fjendens Lejr at trænge;
Nu skal ej Kampen vare længe,
Snart synger jeg min Sejerssang.

Hvor dog Pynten kan forblinde:
Bare lidt Guld og Flor!
Og strax Grisetten er Grevinde,
Forskjellen er ej stor.
Saa lykkedes o. s. v.

Snart skal jeg atter skynde
Mig herfra uden Ro og Rist
Hjem til min kjære Tønde
Og til min tro Gardist.
Saa lykkedes o. s. v.

Jeanneton.

Er De tilfreds med mig?

Vicomten.

De er fortryllende. Og De er tilfreds med mig?

Jeanneton.

Fuldkommen! De har holdt Deres Ord som en sand Adelsmand: Jeg har ved alle Lejligheder været istand til at fordunkle min hovmodige Cousine. Det har været en storartet Væddekamp.

Vicomten (leende).

Temmelig storartet. Jeg troer, at min Indsats omtrent har beløbet sig til en trehundredetusinde Livres.

Jeanneton.

Dem har vi baade havt Ære og Fornøjelse af. Men hvad er det, jeg hører? – De har ikke været istand til at skaffe mig Mage til den Dragt, som Grevinden bærer iaften.

Vicomten.

Nej, dennegang har hun taget sine Forholdsregler. Min Coureer kom tilbage fra Lyon med en Stump Tøj paa halvanden Alen, som Fabrikanten havde beholdt som Mønsterprøve — det var Alt, hvad der var tilbage. Dubarry havde kjøbt Mønstret og ladet Væven ødelægge.

Jeanneton.

Halvanden Alen — det var lidt nok —

(griber en Idee) men det er tilstrækkeligt — det er meer end nok —

Vicomten.

Hvad har De isinde at gjøre dermed?

Jeanneton.

Betale en Gjæld. Jeg skylder hende en Ydmygelse — Hun skal faae hvad hun har tilgode.

Vicomten.

Og hvorledes ...

Jeanneton.

Det vil De faae at see om lidt — og det kunde De have seet for længe siden, hvis De før havde kunnet føre mig sammen med hende.

Vicomten.

De er saa sikker i Deres Sag, at man skulde troe, De havde en Hemmelighed i Baghaanden.

Jeanneton.

Det har jeg ogsaa.

Vicomten.

Og den tør De ikke betroe mig?

Jeanneton.

Den tør jeg betroe hele Paris — imorgen, hvis hun ikke ydmyger sig iaften. Gjør hun det, saa bliver den i Familien. —

Vicomten.

Nu gjælder det altsaa at faae En til at præ=

sentere Dem for hende, men det vil ikke være let. Jeg kan ikke, og de Andre tør ikke.

Jeanneton.

Aa, jeg veed En, der baade tør og kan.

Vicomten.

De mener Dem selv?

Jeanneton.

Nej, jeg har betænkt at lade mig præsentere af en Person, der har meget at sige hos Dubarry: En vis Monsieur La France, som baade er hendes Herre og Tjener. —

Vicomten.

Og ham tør De uden videre tiltale?

Jeanneton.

Ja, hvorfor ikke? — Jeg har mange morsomme Ting at fortælle ham, og til Gjengjæld skal han sige mig, om der er Noget iveien for at l'Esperance kan faae sin Afsked, og De Deres Marschalspatent.

Vicomten.

Bare det gaaer godt! —

Sjette Scene.

l'Esperance. De Forrige.

l'Esperance.

Deres Naade nævnte l'Esperance.

Jeanneton.

Det er ham!

l'Esperance.

Det er hende! —

Vicomten.

Saa! — Nu er jeg tilovers.

l'Esperance.

Jeanneton! Mine Dages Stjerne, mine Nætters Sol ... Fanden skal ta' mig, om jeg ikke har været nærved at døe af Længsel efter Dig. Den ubøjelige Skjæbne har nu i samfulde fjorten Dage stillet sig mellem mig og Paris — derfor er det kjønt, at Du seer til mig herude i Versailles.

Jeanneton.

Det kan Du takke Hr. Vicomten for.

l'Esperance.

Tusind Tak, Hr. Vicomte!

Vicomten (afsides leende).

Det er den første Taksigelse, jeg har faaet for mine 300,000 Livres. (seer ud af Baggrunden.)

Jeanneton.

Oprigtig talt, l'Esperance! Det er ikke for Din Skyld jeg er kommen til Versailles, men det er alligevel godt, at jeg træffer Dig. Du maa belave Dig paa at holde Bryllup om et Par Dage.

l'Esperance.

Om et Par Dage — Takker i det Uendelige Hr. Vicomte! (kysser Jeanneton flere Gange paa Haanden.)

Vicomten.

Geneer Dig ikke! —

l'Esperance (seer sig om.)

Her er jo Ingen!

Vicomten (afsides.)

Det er hans Opfattelse af min Personlighed! (højt.) Gaa nu, min Ven, og Respect for hendes Naade, saalænge hun er regerende Grevinde. (l'Esperance gaaer ud i Baggrunden.) Hurtig! Masken paa! — Der kommer Nogen, og man maa ikke gjenkjende Dem før i det afgjørende Øjeblik.

Syvende Scene.

Marquisen. Vicomten. Jeanneton.

Marquisen (i heftig Bevægelse.)

Er det sandt, Hr. Vicomte —?— Deres

Dame er her paa Ballet? — Er det Dem, Madame? —

Jeanneton.

Ja, dette er mig.

Marquisen (forfærdet.)

De er ...

Jeanneton.

Jeanneton Duval, Lappeskræderske af Profession, fortiden Grevinde Dutonneau. Det er mig en stor Ære at gjøre Deres Bekjendtskab.

Marquisen (til Vicomten.)

Jeg vilde jo have været fortabt, dersom min Kammerpige ikke havde røbet dette skammelige Complot for mig! —

Vicomten (afsides.)

Fordømt! Kammerpigen har jeg glemt at kjøbe.

Marquisen.

Grevinden vilde allerede have været her, hvis hun ikke heldigviis var falden i Hænderne paa Digteren Dorat. Han er netop nu ifærd med at læse en af sine forfærdelige Lectier op for hende.

Jeanneton.

Godt! Naar han er færdig, skal jeg læse hende en, der er værre endnu.

Marquisen.

Hr. de Lauzun! De vil indsee, at Jomfruen umulig kan blive her. — (Jubel udenfor.) Hører De! Der kommer Nogen — Om det var Grevinden!

Jeanneton.

Vær De ganske rolig! Jeg skal ikke spise hende.

Marquisen (slaaer Hænderne sammen).

Hr. Vicomte! —

(gaaer mod Baggrunden.)

Jeanneton (til Lauzun).

Sagde jeg Noget, som man ikke tør sige ved Hoffet? —

Vicomten.

Her tør man sige Alt, undtagen Sandheden.

Jeanneton.

Saa vil det more de Godtfolk dobbelt at høre den. De skal faae den at høre.

Marquisen.

Der er Grevinden! For Himlens Skyld, Jomfru — Gaa herind! Det er mit Boudoir, derfra kan De komme ud i Vestibulen. (Jubel som før — Musik.) Jeg beder Dem, gaa! —

Vicomten.

Ja gaa! — Man maa vige for den Sejrende.

Jeanneton.

Jeg gaaer! (sagte til Vicomten.) Men jeg viger ikke.

Ottende Scene.

Grevinden i en pragtfuld Dragt med fyrstelig Krone paa Hovedet, ført af Chevalieren og fulgt af Hoffolk af begge Kjøn i Maskeradecostumer — Marquisen.

Sang Nr. 12.

1.

Grevinden.

Her vil vi standse paa vor Gang.

(til Marquisen.)

Ved vor Krone og Dronningerang!
Den Fest, min Kjære,
Gjør Dem Ære:
Viid og Skjæmt og Sang,
Rigdom og Pragt, Ungdom og Ynde
Yder os her sin Tribut —
Ak, hvilken Fest — det var at synde,
Spildte vi blot et Minut.

(til Følget.)

Min Naade jeg skjænker
Det hele Monarki —
Jeg løser alle Lænker — —
Jeg giver Glæden fri!

Chor.

Sin Naade hun skjænker
Vort hele Monarki —
Hun løser alle Lænker
Og giver Glæden fri.

Grevinden.

Her er dog Heden mindre trykkende — ude i det store Galleri var den næsten kvælende.

Chevalieren.

Hvor der er Trængsel, er der Hede — og hvis Deres Naade vilde undgaae Trængsel, maatte De have indhyllet Dem i et aldeles uigjennemtrængeligt Slør.

Grevinden.

Dersom de tætte Slør ikke ogsaa var varme, vilde det vist have været klogest.

Chevalieren.

Det er aldrig klogt at være grusom.

Grevinden.

Seer De da ikke, Chevalier, at jeg ogsaa gjør mig skyldig i Grusomhed ved at bære denne Dragt. Den stakkels Lauzun har nu i et Par Maaneder ruineret sig ved at lade mine Toiletter eftergjøre — iaften vil han fortvivle! Jeg har havt den Malice at klæde mig i et Stof, som ikke kan kjøbes. —

Marquisen.

Hvorledes, Deres Naade? —

Grevinden.

Der blev kun vævet Saameget, som jeg behøvede, og derpaa blev Væven ødelagt. —

Marquisen.

Ja, saa er Stoffet mageløst i dobbelt Betydning.

(nærmer sig for at betragte det.)

Grevinden (sagte).

Har De faaet Svar fra Politidirektøren?

Marquisen (ligeledes).

Ja! Man har endelig fundet Huset, hvortil St. Valiers Modstander blev bragt — men det omtalte Skrin var forsvundet.

Grevinden.

Og det unge Menneske? —

Marquisen.

Er død af sit Saar!

Grevinden (vaklende).

Død! —

Marquisen.

Fat Dem, Deres Naade! Fat Dem! — Man vender os Ryggen, det er Tegn paa, at man belurer os.

Grevinden.

Død! — (Jubel udenfor.)

Marquisen.

Ingen Svaghed, kjære Veninde! (højt.) Chevalier! — Hvad er det for en Lystighed dernede i Galleriet?

Grevinden (fatter sig).

Død! — Stakkels Henry! — Saa dyrt vilde jeg dog ikke have kjøbt min Sikkerhed. — Men hun har Ret! Ingen Svaghed! Her skal man smile.

(vender sig smilende til Selskabet.)

Chevalieren (kommer tilbage fra Udgangen).

Det er en lille Cirkasierinde, som Ingen kjender, men som intrigerer Alle med sine bidende Indfald og lystige Svar. Hun følger med en ubekjendt rød Domino, som søger efter Deres Naade for at præsentere hende! Der kommer de.

Niende Scene.

De Forrige. Jeanneton ført af en rød Domino og fulgt af tre Slaver. Vicomten.

2.

Jeanneton.

Her er det bedst, vi standser lidt.
(afsides.)
Gud skee Lov, jeg er kommen saa vidt!

Ved Maalet staaer jeg,
Og nu faaer jeg
Løn for hvert et Skridt.

(til Dominoen.)

Hisset jeg seer hende, jeg søgte,
Hende med Guldkronen paa —
Hende, hvis Ry — hende, vis Rygte
Maatte til Tyrkerne naae.

(Dominoen fører hende hen til Grevinden.)

Du straalende Kvinde! —
Du Himlens Elskovsgnist —
Du Jordens Sultaninde —

(nejer.)

God Dag, og Tak for sidst! —

Marq., Vic. og Chev.

Hvad har hun isinde —
Den Lille bliver vist
Vor naadige Grevinde
En farlig Gjæst tilsidst.

Chor (affides).

Hvad har hun isinde —
Hun pønser ganske vist
Paa Ondt mod vor Grevinde,
Det skal vi see tilsidst.

Vicomten (affides).

Hun holder Ord! — Det var ham selv, der præsenterede hende.

Grevinden (til Jeanneton).

Velkommen til Versailles, smukke Cirkasierinde! Modtag vor Hilsen!

Jeanneton.

Ja, kom kun med den! Høflighed kan aldrig skade. (Fnisen.)

Grevinden.

Hvad bringer Dig til at forlade Østerland, mit smukke Barn?

Jeanneton.

Skjæbnen. Vil I høre mit Eventyr? —

Grevinden.

Med Fornøjelse! (sagte til Marquisen.) Hun vil fremsige et Digt af Dorat — Det er en Overraskelse, man har beredt mig.

Marquisen (afsides.)

O Lauzun, Lauzun! Det ender med Skandale!

Grevinden (viser paa en Læneſtol.)

Tag Plads og fortæl! —

Jeanneton (vinker ad to Slaver, der bringer et Tæppe).

Tak! Vi Østerlændere sidder helst med Benene overkors, ligesom Skrædderne.

(sætter sig paa Gulvet — Munterhed blandt Tilhørerne.)

Vicomten (sagte til Jeanneton).

Nu gjælder det at være forsigtig.

Jeanneton (sagte til Vicomten).

Nej, nu gjælder det at hævne sig. —

Vicomten (afsides).

Jeg har en stærk Anelse om, at jeg ikke kommer til at sove hjemme inat.

Jeanetton.

Der var engang to Sødskendebørn ...

Marquisen (afsides).

Tænkte jeg det ikke nok!

Jeanneton.

I Cirkasien. Det var i Naadens Aar 1760 — efter Hegira — altsaa for fem Aar siden — at de kom kjørende til Bagdad med en Fragtmand fra Elsas.

Grevinden (afsides).

Hvad er det?

Jeanneton.

Begge var de ret kjønne Piger: Den ene lignede Dig, (henvender sig til Grevinden.) og den anden — hun saae saadan ud.

(demaskerer sig.)

Grevinden (afsides).

Jeanneton, mit Sødskendebarn! — (til Marquisen.) Det er Lauzuns Maitresse! Hvorledes kommer hun her? —

Marquisen.

Det er et skjændigt Forræderi —

(Grevinden og Marquisen rejser sig, men Dominoen byder dem blive siddende og giver Jeanneton Tegn til at fortsætte.)

Jeanneton.

Begge var de femten Aar — havde udmærket Humør og udmærket Appetit, Træsfler paa Fød-

derne og ikke en Skilling i Lommen. De tog ind i et simpelt Værtshuus i Gaden la Hachette — i Bagdad — Hvad Nummer Huset havde, har jeg glemt; Værelset havde ingen Nummer — det husker jeg — for Pigebørnene maatte tage tiltakke med at boe paa Loftet — Deres Møblement var en smal Slagbænk til lige Deling om Natten og et Bord og en Træstol, som de skiftedes til at sidde paa om Dagen. Hele deres Service bestod af en klinket Kop og to knækkede Tallerkener — jo, det er sandt, de havde ogsaa et Saltkar, som de brugte til Blækhuus — til Rullegardiner brugte de to Ark Papir og til Spejl en sort Flaske, som ogsaa maatte gjøre Tjeneste som Lysestage — De havde det ret hyggeligt, de smaa Stakler. Lykkelige var de midt i deres Fattigdom: de holdt af hinanden, de lo og sang og arbejdede paa deres Sytøj fra Morgen til Aften — de var nemlig Sypiger begge To. — Men en smuk Dag forsvandt den Ene. En rig Herre — ved det tyrkiske Hof — havde seet hende og faaet Lyst til hende, og saa havde hun solgt sig til ham — for i Tyrkiet sælger og kjøber man Fruentimmer ligesom andre Varer — og saa blev hun kjøbt og solgt og solgt og kjøbt lige til hun kom i Kalifens Harem. — Den Anden blev ved at være Sypige.

Hun solgte sig ikke og derfor fik hun heller ikke sit eget Pallads, men kun en Tønde at boe i og den var endda det Halve skaaret af.

Grevinden (rejser sig).

Det Eventyr er sletikke morsomt!

(Dominoen beder Grevininden at sætte sig og Jeanneton at fortsætte.)

Jeanneton.

Skal jeg fortælle nogle Skandaler for at gjøre det morsommere?

Marquisen (sagte til Grevinden).

Bogt Dem for at tirre hende!

(de sætter sig.)

Jeanneton.

Efter en tre fire Aars Forløb mødtes de to Sødskendebørn igjen — men da vendte den Ene den Anden Ryggen. I troer vel, at det var Sypigen — men I tager fejl. Det var den Anden, den Kjøbte og Solgte, der nu var bleven for stolt til at kjendes ved sin fordums Veninde: hun truede hende med St. Lazare, saadan hedder Spindehuset i Bagdad — hvis hun oftere vovede at tiltale hende, ja hun gjorde det, som Værre var — hun sagde: „Jeanneton! — Du sled gjerne den samme Slags Silke, som jeg — dersom blot Nogen vilde byde Dig den!“

Grevinden (rejser sig).

Den Uforskammede!

Jeanneton (ligeledes).

Ja, den Uforskammede! — Men hun døde ikke i Synden. Tre Maaneder efter stod den fattige Pige foran sit fornemme Sødskendebarn, saadan som jeg staaer for Dig — behængt med Guld og Juveler. See her — sagde hun — Den Stads, som Grevinden er saa stolt af, fordi hun har betalt den saa dyrt, den har man budt Sypigen for Ingenting. Men det samme Stof, som Du bærer til Pynt, det har jeg kun traadt under Fødder! (løfter et Hjørne af Tæppet) See her, Jeanne Vaubernier! — Naar Din Kjole engang bliver slidt, kan Du lappe den med mit — Gulvtæppe!

(kaster Tæppet for hendes Fødder.)

Grevinden (ude af sig selv).

Det er for meget!

(vender sig mod Dominoen.)

(Dominoen gaaer med en kold Compliment — Alle lister sig bort. Grevinden vender sig skjælvende af Forbittrelse mod Jeanneton, men kan ikke komme tilorde.)

Jeanneton.

Ja, der er ikke mere. Eventyret er ude.

Grevinden.

Ikke endnu! (gaaer.)

Tiende Scene.

Jeanneton. Vicomten.

Jeanneton.

Naa! Hvad siger De dertil, Hr. Vicomte?

Vicomten.

Jeg siger Bravo, men lad os nu skynde os!

Jeanneton.

Hvorhen?

Vicomten.

Til England! Heldigviis har jeg været belavet paa Alt...

Jeanneton.

Det har jeg ogsaa. (til en af Slaverne) Bring det lille Skrin, jeg gav Dig, til Hans Majestæt.

(Slaverne gaaer med Skrinet fra første Act.)

Vicomten.

Til Kongen!

Jeanneton.

Vær De kun rolig, det kommer ikke længer, end til Grevinden.

Vicomten.

Hvad var der i Skrinet?

Jeanneton.

Ikke Andet, end to Papirer, som skal underskrives: l'Esperances Afsked og Deres Udnævnelse.

Vicomten.

Er De forrykt? — Nu er det ikke Tid at spøge — Vi har ikke et Øjeblik at spilde — Kom!

Jeanneton.

Nej Tak, jeg har det meget godt her. (aander) Hvor det letter, saadan at have sagt, hvad man har paa Hjertet.

Vicomten.

Men ulykkelige Barn! Indseer De ikke, hvad der venter Dem — og mig med — hvis vi ikke kommer bort i en Hast. Har De ingen Anelse om hvorledes man hævner sig ved Hoffet? — Kom dog! (vender sig og møder Gardisterne) For silde!

Ellevte Scene.

En Sergeant. l'Esperance. Jolicoeur. De Forrige.

Sergeanten.

Hr. de Lauzun! — Efter Ordre fra Kongen maa jeg affordre Dem Deres Kaarde og føre Dem til Bastillen.

Vicomten.

Sagde jeg ikke nok, at jeg kom til at sove ude inat. (afleverer Kaarden.)

Sergeanten (til Gardisterne).

Og Jomfruen her følger I til St. Lazare.

l'Esperance.

Det blev altsaa Enden paa Herligheden — Kom saa! —

Jeanneton.

Endnu ikke, Hr. Gardist. Jeg maa vente et Øieblik for at modtage en Taksigelse, som Grevinde Dubarry vil bringe mig.

Vicomten (sagte til Jeanneton).

Det nytter ikke at trodse. Nu er hun istand til Alt.

Jeanneton.

Bryd Dem om Ingenting! Jeg kjender mit Sødskendebarn. Igrunden har hun et godt Hjerte, naar man bare forstaaer at tage hende rigtig — og det forstaaer jeg.

Vicomten (ironisk).

Ja, det har jeg seet.

Jeanneton.

Vent bare til hun kommer!

Vicomten (leende).

De troer, at hun kommer? —

Jeanneton.

Ja! Der er hun!

Vicomten (slagen).

Det er en anden Sag!

Tolvte Scene.

Grevinden. De Forrige.

Grevinden.

Hr. Vicomte! Vil De træde derind et Øjeblik!

Vicomten (affides).

Derind? — Det er ikke Vejen til Bastillen.

(gaaer.)

Grevinden (til Soldaterne).

Gaa! —

l'Esperance (affides.)

Og saa siger hun, at hun ikke commanderer ort Regiment! —

(de gaaer.)

Grevinden (efter en Pause).

De har sendt mig et Skrin?

Jeanneton.

Ja!

Grevinden.

Dette Skrin har jeg engang mistet. —

Jeanneton.

Man mister saa Meget ved Hoffet. —

Grevinden.

Lad os fatte os i Korthed — Hvorledes er det kommet i Deres Værge?

Jeanneton.

Ved Testamente.

Grevinden.

Af hvem? —

Jeanneton.

Af vor Fætter, den stakkels Henry Duval — som faldt i en Duel med en ung Herre, der affordrede ham nogle Breve. Du kjender vist Historien bedre, end jeg. Dit Sendebud vilde kjøbe disse Breve, derfor kunde Henry ikke troe, at han kom fra Dig ...

Grevinden.

Ti Ulykkelige! Eller jeg lader Dig indespærre for Livstid.

Jeanneton.

Jeanne! — Var jeg bange for Dig, saa stod jeg ikke her.

Grevinden.

Du har altsaa Brevene.

Jeanneton.

Det var for at bringe Dig dem, jeg vovede at standse Grevinde Dubarry udenfor Marquise de St. Yons Hotel. Du vil vist forstaae, at jeg

selv maatte overbringe dem. Sæt, at en Fremmed havde faaet dem at see!

Grevinden.

De indeholder ikke Noget, som kunde være farligt for min Ære.

Jeanneton.

For Din Ære! Det er muligt. For Din Stilling ved Hoffet kunde de dog maaske være farlige. Man skriver saamange Breve, at man glemmer det ene for det andet. Her er et, som Du vist har glemt aldeles.

Grevinden (vinker ad en Lakaj).

Bring denne Ring til Hr. d'Argenson! —

(Lakajen gaaer.)

Jeanneton (har imens aabnet Brevet.)

Det er dateret Versailles — adresseret til Henry Duval og underskrevet „Din dødelig forelskede Jeanne!"

Grevinden.

Det har jeg ikke skrevet.

Jeanneton.

Saa har Du været megét uforsigtig, for her staaer Meget, som det var farligt at dictere sin Secretær. (gjemmer Brevet paa Brystet.)

Grevinden.

Jeg vil have disse Breve tilbage.

Jeanneton.

Du skal faae dem. Jeg vilde have givet Dig dem for Ingenting, da vi mødtes sidst — nu faaer Du dem kun, naar Du giver mig to andre Papirer tilbage.

(Lakajen bringer Grevinden to Papirer, og gaaer).

Grevinden.

See her! — (rækker Jeanneton Papirerne.) De er underteguede.

Jeanneton.

Tak Jeanne! Her er Brevene!

(tager dem op af Lommen og rækker Grevinden dem.)

Grevinden (kaster Brevene i Kaminen.)

Og nu, Jomfru Duval! Nu afsted! Disse Papirer kan De gjerne kaste ind til de andre. Imorgen tidlig bliver de tilbagekaldte.

Jeanneton (tilintetgjort.)

Og saaledes har Du lært at holde Ord, siden Du blev optaget i Adelstanden!

Grevinden.

Stakkels Tosse! Du kjender kun lidt til Hof og Adel.

Jeanneton (afsides.)

Ah! Dette Brev havde jeg glemt. (højt.) Jo, jeg kjender dem. Hvad vilde Du sige, hvis jeg

havde kjendt Dig saa godt, at jeg havde gjemt det farligste Brev? —

Grevinden (forfærdet.)

Hvad siger Du? Har Du bedraget mig?

Jeanneton.

Stakkels Tosse! Du har glemt, at jeg ogsaa er bleven Grevinde — Dutonneau! — Vel — Lader os da underhandle som Grevinder — Ærligt — som den ene Stormagt med den anden! — Skal det være Krig eller Fred?

Grevinden (som forstenet.)

Du ventede det altsaa? Du var beredt paa det, som jeg selv neppe vilde tiltroe mig — Du Jannetton — Du, som troer Alle saa godt — Du, som dog engang har kjendt mig — — Saa veed jeg hvorledes Du hader mig. — Og alle de Andre, som aldrig har kjendt mig ... (brister i Graad.) O, hvilket Had, hvilket Had! —

Jeanneton (blød.)

Nej, nej, nej, Jeanne! Jeg har aldrig hadet Dig. Jeg kom til Dig med Kjærlighed og Tillid, for at bede Dig om Afsked for en fattig Soldat, som vilde være min Mand, men Du viste mig bort med Haan og Trusler. Og hvorledes hævnede jeg mig? — Ved barnagtige Drillerier, ved Pynt og Equipager — jeg, der kunde styrte Dig,

naar jeg vilde — jeg, der kunde have faaet en Tønde Guld af Dine Fjender for ethvert af disse Breve — jeg, der for et Øjeblik siden kunde have hvisket til den røde Domino: „La France! — Man holder Dig for Nar. Vil Du have Beviser? Her er de!" — — — Jeanne! Disse Breve kjender kun Du og jeg!

Grevinden.

Saa Dit Had gik dog ikke saa vidt, at Du vilde styrte mig —

Jeanneton.

Mit Had! —

Sang Nr. 13.

1.

Tal ej om Had! Du kan ej troe derpaa.
Kald Dig den svundne Tid i Minde!
Glem, Du er stor, og husk da vi var smaae,
Da var jeg Din Søster, Din Veninde —
Jeanne, ak Jeanne, hvor glad skulde jeg
See Dig at vende tilbage;
Dele min Lykke, min Armod, med Dig,
Som vi har deelt i gamle Dage! —

2.

Grevinden.

Ak, Du har Ret! Du kjender ikke Had,
Selv i Din Vrede Du mig skaaned!
Først nu for seent — for seent — jeg føler, hvad
Jeg forbrød dengang, Dig jeg forhaaned.

Gaa nu i Fred! — Du gaaer sejrende bort,
Men naar Du mindes min Brøde,
Glem saa ejheller hvor bittert, hvor haardt,
Grusomt jeg her har maattet bøde.

Jeanneton.

Jeanne! Jeg gik for vidt! — Og det gjør mig ondt. Jeg kunde have sagt Dig Alt, hvad jeg havde at sige, uden at de Andre havde hørt derpaa — det gjorde Du dengang, da Du fornærmede mig! — Ja, jeg kunde gjerne have tilgivet Dig det Hele, det havde været det allersmukkeste. Men jeg skal vise Dig, at jeg er en god Pige alligevel. (kaster Brevet i Kaminen.) See, der ligger det sidste Brev. Og der har Du Dine Papirer. — Siden kan Du give mig dem tilbage — hvis Du vil. Nu seer Du da, at jeg troer paa Dit gode Hjerte — og de Andre skal ogsaa komme til at troe derpaa. (aabner Døren.) Hr. Vicomte! Vil de kalde paa dem, som gik!

(Vicomten gaaer ud ad Baggrunden.)

Grevinden.

Hvad har Du isinde?

Jeanneton.

Det skal jeg sige Dig. Der var en Konge — det var ham, der sidder paa Pontneuf — han sagde engang til en Klodrian, der gjorde Knæfald for ham: „Rejs Dig op, min Søn — Folk kunde

gjerne troe, at jeg havde Noget at tilgive Dig!" Seer Du: Nu vil jeg lade Dem derude troe det Samme om Dig — hvad de troer om mig, bryder jeg mig kun lidt om! (bøjer Knæ — Hoffet træder ind i Baggrunden.)

Grevinden.

Jeanneton! — (seer Hoffet.) Hvad har Du gjort!

Jeanneton (sagte.)

Et Knæfald — der har ligesaameget at betyde, som de fleste andre.

Grevinden (sagte.)

Rejs Dig! Rejs Dig! Forstaaer Du da ikke, at dette Knæfald er den dybeste Ydmygelse, Du endnu har tilføjet mig! —

Jeanneton (højt.)

Deres Naade tilgiver —

Grevinden.

Lad det være tilgivet, som er forbrudt. (rejser Jeanneton — vender sig til de Andre.) Her har fundet nogle Misforstaaelser Sted, men de er nu, som De seer, opklarede. Vi ønsker, at de hermed skal være glemte og ikke forstyrre Festens Glæde. — (Quadrille bag Scenen.) Hr. Chevalier! Quadrillen venter os. (rækker Jeanneton Papirerne.) Farvel! —

(gaaer med Chevalieren.)

Trettende Scene.

Vicomten. Marquisen. Jeanneton. Hoffet, siden l'Esperance.

Marquisen.

Denne Naade er mig ufattelig! —

Vicomten.

Ja, noget Ufatteligt maa der være foregaaet. Hvad er alt dette? —

Jeanneton.

En Skandale; jeg har sagt Noget, som ikke maa siges ved Hoffet — og det har jeg nu gjort Afbigt for. De, Hr. Vicomte, er aldeles udenfor Sagen, som De vil see af dette Papir.

Vicomten.

Min Udnævnelse — Kan De da virkelig hexe?

Jeanneton.

Nej, jeg kan — stoppe Strømper, og Andet vil jeg ikke befatte mig med for Fremtiden. Monsjør l'Esperance!

l'Esperance.

Her! —

Jeanneton (rækker ham det andet Papir)

Vær saa god! Kongen vil ikke længer have Dem i sin Tjeneste — jeg tager Dem i min.

l'Esperance (henrykt).

Min Afsked — Jeg er min egen! — Jeg

er Din — Jeg er Hans Majestæts Fætter til venstre Haand! (rørt) Jeanneton, Du er mageløs! (aabner sine Arme — Jeanneton kaster sig om hans Hals og kysser ham.)

Marquisen (slaaer Hænderne sammen).

Det manglede blot!

Jeanneton.

Bryd Dem om Ingenting, Fru Marquise! Imorgen holder vi Bryllup! Og nu — Farvel, mine Damer og Herrer!

Slutningssang.

Farvel, Farvel, I gyldne Sale!
Nu gaaer jeg til mit simple Hjem.
Der kalder vi det ej Skandale
At sige Sandhed ligefrem. —

(til Publicum.)

Fra Hoffet seer De, jeg maa vige
Men jeg skal finde mig deri
Og prise Lykken, dersom jeg tør sige
At Folket, det tog mit Parti.

Chor.

Vi priser Lykken, dersom vi tør sige
At Folket dog tog vort Parti. —

Notitser.

Originalen til dette Stykke, Theaulons „la comtesse du tonneau“, der i Aaret 1837 for første Gang blev opført i Paris, hviler tildeels paa et historisk Grundlag, idet de to Motiver: Skandalen med den saakaldte „Grevinde fra Tønden“ og Affairen med Henry Duvals Breve, tilhører Virkeligheden. Hele Gangen i Stykket er beholdt, kun er i nærværende Bearbejdelse Explosionen i anden Act yderligere motiveret, og Jeannetons moralske Sejr over Grevinde Dubarry i Slutningen fremstillet paa en Maade, der gjør den Første mindre enfoldig og den Sidste (i Overeensstemmelse med Historien) mindre slet, end den franske Original viser dem. Af den oprindelige Dialog er ogsaa det Meste gjengivet, ialfald Saameget, at Stykket af alle de i nærværende Samling optagne Bearbejdelser staaer nærmest til at kaldes fri Oversættelse. Coupletterne er derimod tildigtede, og det er navnlig hvor disse er satte i Forbindelse med Handlingen og hvor det var nødvendigt at give et fremmed Publicum de Oplysninger om Dubarrys Forhold, som Theaulon kunde betragte som overflødige paa en fransk Scene, at der er lagt Noget til i Replikerne.

De valgte Melodier, af hvilke ingen er benyttede hos Theaulon, er:

Til Sangen Pag. 4: Ecoute-moi, Florine!
8: Je veux bientôt quitter l'empire (forkortet).
11: Vivre loin de ses amours (Boieldieu).
18: La guerre plait à mon courage.
22: Le paysan de Barège (Doche).

Til Sangen Pag. 25: Il pleut, il pleut, bergère! (Fabre d'Eglantine).
37: Au clair de la lune (Lully).
41: Vive le vin de Ramponneau.
44: Je veux bientôt etc.
46: Montagnard! Montagnard!
50: Comment faire, Alice! (Blaise).
56: Tenez, tenez, monsieur Myrtil! (Simon.)
58: Demain, messieurs, reviendrez-vous (Doche).
66 og 69: La bergère châtelaine (gammel Contradands).
84: Quand on fut tourjours vertueux (Berton).
88: Je veux bientôt etc.

Sangene vil udkomme i Claveerudtog.

Stykket blev opført første Gang paa Casino den 8de December 1859.

UTL AT DOWNSVIEW
D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 13 02 05 04 004 1